

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.10.2019
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	
Avaldamismärge:	RT I, 22.02.2019, 24

Maapõueseadus¹

Vastu võetud 27.10.2016

[RT I, 10.11.2016, 1](#)

jõustumine 01.01.2017

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
06.12.2017	RT I, 20.12.2017, 1	01.01.2018
21.12.2017	RT I, 05.01.2018, 1	01.02.2018
09.05.2018	RT I, 25.05.2018, 1	01.01.2019
21.11.2018	RT I, 12.12.2018, 3	01.01.2019
30.01.2019	RT I, 22.02.2019, 1	01.10.2019

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse eesmärk, reguleerimisala ja kohaldamisala

(1) Käesoleva seaduse eesmärk on tagada maapõue säästlik ja majanduslikult otstarbekas kasutamine ning seejuures tekkivate keskkonnahäiringute vähendamine võimalikult suures ulatuses.

(2) Käesolev seadus reguleerib:

- 1) üldgeoloogilist uurimistööd;
- 2) maavara geoloogilist uuringut;
- 3) maavara kaevandamist;
- 4) kinnisasja omaniku õigusi tema kinnisasja piirides asuva maavara kasutamisel;
- 5) uuritud ja kaevandatud maa korrastamist;
- 6) maapõue kasutamist, mis ei ole seotud maavara kaevandamisega, välja arvatud osas, milles see on reguleeritud teiste seadustega;
- 7) maapõue kaitset;
- 8) maapõue kasutamise kaasnivate keskkonnoahutude vältimist ja keskkonnariskide vähendamist, välja arvatud juhul, kui see on reguleeritud teiste seadustega;
- 9) riikliku järelevalve korraldust käesolevas seaduses sätestatud nõuete täitmise üle;
- 10) vastutust käesolevas seaduses sätestatud nõuete rikkumise eest.

(3) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(4) Käesolevas seaduses ettenähtud maavara kaevandamiseks antud keskkonnoala (edaspidi *kaevandamisaluba*) menetlusele kohaldatakse keskkonnaseadustiku üldosa seaduse 5. peatükki, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(5) Käesoleva seaduse kohaldamisalas ei loeta oluliseks keskkonnahäiringuks maavara või maavarana arvele võtmata kivimi, setendi, vedeliku või gaasi looduslikust seisundist eemaldamist.

§ 2. Maapõu

Maapõu on käesoleva seaduse tähenduses maismaal, sise- ja piiriveekogudes, territoriaal- ja sisemeres ning majandusvööndis inimtegevuseks tehniliselt ja majanduslikult kättesaadav maakoore osa.

§ 3. Maavara

Maavara on looduslik kivim, setend, vedelik või gaas, mille omadused vastavad käesoleva seaduse §-s 22 nimetatud või selle alusel kehtestatud nõuetele või uuringu tellija esitatud nõuetele ja mille lasund või selle osa on maardlana keskkonnaregistrisse kantud (edaspidi *arvele võetud*).

§ 4. Üldgeoloogiline uurimistöö ja maavara geoloogiline uuring

(1) Üldgeoloogiline uurimistöö on maapõue geoloogilise ehituse või maavara leviku selgitamise eesmärgil tehtav teadusuuring või geoloogiline töö.

(2) Maavara geoloogiline uuring (edaspidi *geoloogiline uuring*) on maavara kaevandamise ja kasutusele võtmise eesmärgil tehtav geoloogiline töö.

§ 5. Maardla

Maardla on üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringuga piiritletud ja uuritud ning keskkonnaregistris arvele võetud maavara lasund või selle osa koos vahekihtidega.

§ 6. Maavara kaevandamine ja kasutamine

(1) Maavara kaevandamine (edaspidi *kaevandamine*) on maavara looduslikust seisundist eemaldamise ettevalmistamiseks tehtav töö, maavara looduslikust seisundist eemaldamine ning mäeeraldise ja mäeeraldise teenindusmaa piires kaevise vedu ja esmane töötlemine.

(2) Kaegis on looduslikust seisundist eemaldatud mis tahes kivimi või setendi tahke osis.

(3) Maavara kasutamine on maavara tarbimine seda võõrandamata või kasutamine looduslikus seisundis.

§ 7. Uuringuruum ja uuringuruumi teenindusala

(1) Uuringuruum on üldgeoloogilise uurimistöö loaga või geoloogilise uuringu loaga geoloogilisteks töödeks määratud maapõue osa.

(2) Uuringuruumi teenindusala on üldgeoloogilise uurimistöö loaga või geoloogilise uuringu loaga geoloogilisteks töödeks määratud territoorium uuringuruumi kohal.

§ 8. Mäeeraldis ja mäeeraldise teenindusmaa

(1) Mäeeraldis on kaevandamisloaga kaevandamiseks määratud maapõue osa.

(2) Mäeeraldise teenindusmaa on kaevandamisloaga kaevandamiseks määratud ala mäeeraldise ümber või kohal ja ümber.

§ 9. Kaevandatud maa korrastamine

Kaevandatud maa korrastamine on maa endisel või uuel otstarbel taas kasutuskõlblikuks muutmine.

§ 10. Maavara katend

Maavara katend (edaspidi *katend*) on maavara katvad kivimid ja setendid, mille eemaldamine on vajalik pealmaakaevandamisel.

§ 11. Omandi ulatus maavarale ja maapõuele

(1) Riigile kuuluvad:

- 1) aluspõhja maavara;
- 2) avalikus veekogus asuv maavara.

(2) Aluspõhja kivimi, setendi, vedeliku või gaasi arvele võtmata looduslik lasund kuulub riigile ning sellele kinnisomand ei ulatu, kui seda ei tingi kinnisasja kasutamise otstarve.

(3) Aluspõhi on käesoleva seaduse tähenduses maapinnal avanevad või pinnakatte alla mattunud ennejäaaegse tekkega kivimid.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riigile kuuluv maavara ei ole looduslikul kujul tsiviilkäibes.

(5) Kui riigile kuuluva maavara looduslikust seisundist eemaldamiseks on nõutav luba, kuulub loa alusel kaevandamisel saadud kaegis loa omajale.

(6) Kui riigile kuuluva maavara looduslikust seisundist eemaldamiseks on nõutav luba, kuulub loata kaevandamisel saadud kaegis riigile.

§ 12. Maavarade komisjon

(1) Maavarade komisjon moodustatakse Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas. Maavarade komisjoni põhiülesanne on Keskkonnaministeeriumi ja tema valitsemisala asutuste nõustamine maapõue uurimise, kasutamise ja kaitse ning maavara arvestamise küsimustes.

(2) Maavarade komisjoni põhimääruses määratakse komisjoni õigused ja kohustused, töökord, sealhulgas otsuste tegemise kord ja asjaajamise korraldus, ning vajaduse korral tasustamise kord.

(3) Maavarade komisjoni koosseisu nimetatakse geoloogia, mäenduse, keskkonnakaitse ja teiste erialade asjatundjaid.

(4) Maavarade komisjoni koosseisu ja põhimääruse kinnitab valdkonna eest vastutav minister.

2. peatükk Põhimõtted ja põhikohustused

§ 13. Keskkonnahäiringute vähendamise põhimõte

Maapõue kasutamist suunavas tegevuses juhivad haldusorganid põhimõttest, et maapõue kasutamist põhjustatud keskkonnahäiringuid tuleb võimalikult suures ulatuses vähendada, pöörates erilist tähelepanu sellistele keskkonnahäiringutele, mis mõjutavad vett, õhku, pinnast, kaitstavaid loodusobjekte ning isikute õigust tervise- ja heaoluvajadustele vastavale keskkonnale. Mitmesuguste lahendusvariantide olemasolu korral tuleks võimaluse korral eelistada sellist lahendust, millega kaasnevad väiksemad keskkonnahäiringud.

§ 14. Maapõue ja maavara kaitse põhimõtted

(1) Maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korraldamisel tuleb haldusorganil tagada:

1) maavara kaevandamisväärsena säilimine juhul, kui ei ole tegemist maavara kaevandamisega, muul viisil looduslikust seisundist eemaldamise, kasutamise ega tarbimisega käesolevas seaduses või selle alusel lubatud ulatuses;

2) juurdepääs maavarale;

3) maavara majanduslikult otstarbekas ja säästlik kasutamine.

(2) Keskkonnaministeerium või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutus võib lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus:

1) ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda;

2) halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või

3) halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitise, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise (edaspidi *riigikaitse ehitis*) ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta.

(3) Mäeeraldisest ei tohi välja jätta maavara, mille kaevandamine ei ole edaspidi majanduslikult või tehnoloogiliselt põhjendatud.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud ei rakendata ulatuses, mis on vajalik ohutu töökeskkonna, vara säilimise, keskkonnaohu vältimise või keskkonnariski vähendamise tagamiseks.

§ 15. Maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse lubamine ning planeeringute kooskõlastamine

(1) Maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavaks tegevuseks on vajalik Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutuse luba. Luba tuleb taotleda muu hulgas:

1) kui maardlal soovitakse teha maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust, milleks on vajalik esitada ehitusteatis või saada ehitusluba, muu luba või muu haldusakt;

2) katastriüksuse sihtotstarbe muutmiseks, kui kinnisasjal asub maardla või selle osa;

3) maareformi käigus kasutusvaldusesse antud maa omandamise seaduse § 3 lõikes 2 sätestatud juhul.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa saamiseks esitab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud menetluses seda menetlust korraldav haldusorgan Keskkonnaministeeriumile või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusele asjakohase menetlusega seotud dokumendid, mis on vajalikud loa andmise otsustamiseks.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud menetlust ei toimu, esitab ehitamisest huvitatud isik enne ehitamise alustamist käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa saamiseks taotluse Keskkonnaministeeriumile või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusele koos asjakohase menetlusega seotud dokumentidega,

mis on vajalikud loa andmise otsustamiseks. Ehitamise alustamine ei ole lubatud enne käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa saamist.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa andmise või loa andmisest keeldumise otsustab Keskkonnaministeerium või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutus 30 päeva jooksul pärast sellekohase taotluse või loa andmiseks vajalike dokumentide saamist.

(5) Keskkonnaministeerium või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutus võib pikendada käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tähtaega, kui ilmnevad asjaolud, mis ei võimalda loa andmise või loa andmisest keeldumise otsustamist selle tähtaja jooksul.

(6) Keskkonnaministeerium või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutus saadab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa andmise või loa andmisest keeldumise otsuse taotluse esitanud isikule ning asjakohasel juhul ka käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud menetlust korraldavale haldusorganile.

(7) Kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse maakonnaplaneering, üldplaneering, detailplaneering ja riigi või kohaliku omavalitsuse eriplaneering planeerimisseaduses sätestatud korras Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusega.

(8) Kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud tegevus on planeeringu kaudu Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusega kooskõlastatud, ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud luba selleks tegevuseks vajalik.

(9) Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutus keeldub käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa andmisest või jätab käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud juhul kooskõlastuse andmata, kui käesoleva seaduse §-s 14 sätestatud põhimõtted ei ole täidetud.

§ 16. Maapõue kasutamise seotud põhikohustused

(1) Maapõue kasutamisel tuleb lisaks käesoleva seaduse § 14 lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatule mõistlikus ulatuses tagada võimalikult väike ebasoodne mõju keskkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale.

(2) Maapõue kasutamine ainult mulla maapõuest eemaldamise eesmärgil on keelatud.

(3) Maavara kaevandamisel tuleb tagada maardlasse jääva maavara kasutamise- ja kaevandamisväärsena säilimine.

(4) Maavara tuleb kaevandada ning muul alusel looduslikust seisundist eemaldada ja kasutada majanduslikult võimalikult otstarbekalt ja säästlikult.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud ei rakendata ulatuses, mis on vajalik ohutu töökeskkonna, vara säilimise, keskkonnaohu vältimise või keskkonnariski vähendamise tagamiseks.

3. peatükk Üldgeoloogiline uurimistöö ja geoloogiline uuring

1. jagu Üldsätted

§ 17. Üldgeoloogilise uurimistöö ja geoloogilise uuringu õigus

(1) Üldgeoloogiline uurimistöö on lubatud üldgeoloogilise uurimistöö loa alusel, välja arvatud selline üldgeoloogiline uurimistöö, kus välitöid ei ole kavandatud või need piirduvad looduslike või tehispaljandite kirjeldamisega ning kivimi uurimiseks paljandist või puursüdamikust võetud kivimi tükkide või maapinnalt kivististe kogumisega.

(2) Geoloogiline uuring on lubatud geoloogilise uuringu loa (edaspidi *uuringuluba*) alusel.

(3) Üldgeoloogilist uurimistööd ja geoloogilist uuringut korraldab ja juhivad selleks teadmisi, oskusi ja kogemusi (edaspidi *kompetentsus*) omav isik. Isiku kompetentsus peab võimaldama tal tunda oma tegevusvaldkonnaga seonduvaid riske, oskama neid tuvastada ja riskide realiseerumist ära hoida. Kompetentsuse eelduseks on erialase ettevalmistusega ja töökogemusega omandatud teadmised ja oskused.

(4) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa alusel võib hüdrogeoloogilisi töid teha isik, kellel on veeseaduse § 208 punktide 1, 3 ja 5 kohane tegevusluba.

[RT I, 22.02.2019, 1- jõust. 01.10.2019]

§ 18. Üldgeoloogilise uurimistöö ja geoloogilise uuringu üldnõuded

Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa omajal on õigus töö käigus võtta ja töö tegemiseks kasutada uuringuruumi piirsesse jäävat kivimi, setendi, vedeliku või gaasi lasundit koguses, mis on vajalik selle omaduste, rikastatavuse ja kasutatavuse määramiseks.

§ 19. Üldgeoloogiline uurimistöö

(1) Üldgeoloogiline uurimistöö tehakse üldgeoloogilise uurimistöö nõuete ja korra kohaselt.

(2) Üldgeoloogilise uurimistöö käigus tehtavad tööd on vastavalt töö eesmärgile:

- 1) geoloogiline kaardistamine;
- 2) maavara otsing;
- 3) geofüüsikaline uuring;
- 4) geokeemiline uuring;
- 5) muud sihtotstarbelised geoloogilised tööd, välja arvatud ehitusgeoloogilised või -geodeetilised tööd.

(3) Üldgeoloogilise uurimistöö nõuded ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud määrusega kehtestatakse:

- 1) geoloogilise kaardistamise nõuded;
- 2) nõuded maavara otsingu kohta;
- 3) üldgeoloogilise uurimistöö aruande sisu, esitamise ja läbivaatamise nõuded.

§ 20. Geoloogiline uuring

(1) Geoloogiline uuring tehakse geoloogilise uuringu nõuete ja korra kohaselt.

(2) Geoloogilise uuringu käigus:

- 1) selgitatakse looduslike lasundite, sealhulgas maavara lasumistingimused, koostis ja tehnoloogilised omadused ning määratakse uuritavate looduslike lasundite, sealhulgas maavara võimalikud kasutusalaad;
- 2) hinnatakse uuringuruumi ja selle ümbruse hüdrooloogilisi ja hüdrogeoloogilisi tingimusi, nende võimalikku muutumist kaevandamise käigus ning määratakse kaevandamise mõjupiirkonna ulatus;
- 3) kavandatakse abinõud kaevandamisel maapõues tekkivate võimalike keskkonnoahtude vältimiseks ja keskkonnariskide vähendamiseks võimalikult suures ulatuses;
- 4) tehakse ettepanek maavaravaru kategooria määramiseks;
- 5) uuritakse maavara otsingu kohta kehtestatud nõuetele vastava täpsusega kõiki uuringuruumis leiduvaid maavarasid ja looduslikke lasundeid, mille kasutuskõlblikuna säilitamine ei ole uuritava maavara või kivimi, setendi, vedeliku või gaasi lasundi hilisema kaevandamise käigus mäetehniliselt võimalik.

(3) Maavara geoloogilise uuringu nõuded ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud määrusega kehtestatakse:

- 1) maavarade kasutusalaad ja nende määramise nõuded;
- 2) geoloogilise uuringu ettevalmistamise ja tegemise, sealhulgas topograafiatööde tegemise ning maavara koguse arutamise kohta esitatavad nõuded;
- 3) maardla kasutuselevõtuks ettevalmistamise nõuded;
- 4) iga maavara geoloogilise uuringu kohta esitatavad erinõuded;
- 5) geoloogilise uuringu aruande sisu, esitamise ja läbivaatamise nõuded.

§ 21. Maavarade arvestus

(1) Maavarade arvestust peetakse üldgeoloogilise uurimistööga, geoloogilise uuringuga, maavara kaevandamise mahu aruannetega ning Keskkonnaameti nõusolekul markseiderimõõdistusega saadud geoloogilise teabe alusel keskkonnaregistri seaduses sätestatud korras.

(2) Järvelubja, järvemuda, meremuda, kruusa, liiva, lubjakivi, dolokivi, savi ja turba kohta keskkonnaregistri kande tegemise otsustab keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötleja.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatamata kivimi, setendi, vedeliku või gaasi kohta keskkonnaregistri kande tegemise otsustab valdkonna eest vastutav minister, küsides maavarade komisjoni arvamust.

(4) Üldgeoloogilise uurimistöö loata või uuringuloata kameraaltöö põhjal saadud geoloogilise teabe alusel era- või munitsipaalmaa kohta keskkonnaregistrisse kande tegemiseks, kui kande tulemusena tekib kinnisasjale maardla, on vajalik kinnisasja omaniku nõusolek.

§ 22. Maavara arvele võtmise nõuded

(1) Kui maavara vastab käesolevas paragrahvis nimetatud või selle alusel kehtestatud nõuetele või käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel määratud ulatuses üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotleja või omaja esitatud nõuetele, võetakse see arvele.

(2) Maavara võetakse arvele koos vahekihtidega, välja arvatud juhul, kui see ei ole põhjendatud.

(3) Nõuded fosforiidi, metallitoorme, põlevkivi, aluskorra ehituskivi, järvelubja, järvemuda, meremuda, kruusa, liiva, lubjakivi, dolokivi, savi ja turba omaduste kohta maavarana arvele võtmiseks kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(4) Valdkonna eest vastutav minister määrab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud määruses, millises ulatuses võib üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotleja või omaja esitada selle määrusega kehtestatud nõuetest erinevaid nõudeid.

(5) Nõuded käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud loodusliku kivimi, setendi, vedeliku või gaasi omaduste kohta maavarana arvele võtmiseks määrab valdkonna eest vastutav minister käesoleva seaduse § 27 lõike 4 kohase taotluse saamisel, kaasates vajaduse korral eksperdi. Nõuete määramise ajaks loa andmise menetlus peatub.

§ 23. Maavaravaru kategooriad

(1) Arvele võetud maavara kogus (edaspidi *maavaravaru*) jaguneb olenevalt uurituse detailsusest tarbevaruks ja reservvaruks. Maardlaga piirneval alal võidakse määrata prognoosvaru.

(2) Tarbevaru on maavaravaru, mille geoloogilise uurituse detailsus võimaldab saada maavaravaru kaevandamiseks ja kasutamiseks vajalikud andmed. Tarbevaru võetakse arvele geoloogilise uuringu alusel.

(3) Reservvaru on maavaravaru, mille geoloogilise uurituse detailsus võimaldab saada vajalikud andmed maavaravaru perspektiivi hindamiseks ja edasise geoloogilise uuringu suunamiseks. Reservvaru võetakse arvele üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu alusel.

(4) Prognoosvaru eristatakse maardlaga piirneval alal väljaspool tarbe- ja reservvaru kontuuri või piirkonnas, kus maavarailmingute esinemise põhjal võib eeldada uue maardla olemasolu. Prognoosvaru võimaldab hinnata maardla maavaravaru suurendamise või uue maardla kindlaks tegemise võimalust ning on aluseks maavara otsingu ja geoloogilise uuringu suunamisel. Prognoosvaru ei võeta arvele.

(5) Tarbevaru ja reservvaru jagunevad nende kasutamisevõimalikkuse alusel aktiivseks ja passiivseks.

(6) Maavaravaru on passiivne juhul, kui selle kaevandamine ja kasutamine on õigusaktide kohaselt keelatud või ei ole selle kaevandamine ja kasutamine keskkonnakaitse vajadust arvestades võimalik. Muul juhul on maavaravaru aktiivne.

(7) Tarbevaru ja reservvaru eristamise aktiivseks ja passiivseks otsustab keskkonnaregistri kande tegemise otsustaja, tuginedes üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu tulemustele ja muule keskkonnaregistri kande tegemise ajal saada olevale teabele.

(8) Kui maavaravaru määramise aluseks olnud asjaolud on muutunud või taotletakse sellise majanduslikust aspektist passiivseks määratud põlevkivivaru kasutuselevõttu, mis muude nõuete poolest vastab aktiivsele varule, teeb kaevandamisloa andja kaevandamisloa taotleja, loa omaja või taotluse esitamisest huvitatud isiku avalduse alusel keskkonnaregistri kande tegemise otsustajale ettepaneku keskkonnaregistri andmete muutmiseks. Keskkonnaregistri andmete muutmise menetluse ajaks loa taotluse menetlus peatub.

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud avaldus tuleb esitada koos kaevandamisloa andmise või muutmise taotlusega või eraldi kirjaliku avaldusena, kui kaevandamisloa taotlust ei ole veel esitatud.

§ 24. Reservvaru kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamine

(1) Kaevandamisloa taotleja, loa omaja või taotluse esitamisest huvitatud isiku avalduse alusel võib valdkonna eest vastutav minister või keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötaja tunnistada täiendavat geoloogilist uuringut nõudmata aktiivse reservvaru kaevandatavaks ja kasutatavaks maavaravaruks, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- 1) maardla, milles reservvaru paikneb, on lihtsa ja ühtlase ehitusega;
- 2) reservvaru piirneb vahetult sama maavara tarbevaruga või paikneb tarbevaru lamamis või lasumis;
- 3) reservvaru kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamise asjakohasust tõendab kaevandamine samas maardlas;
- 4) reservvaru asub maardla äärealal ning selle kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamise eesmärk on maavara säästlik kasutamine.

(2) Kaevandamisloa andmise või muutmise taotluse menetlus peatub reservvaru kaevandatavaks ja kasutatavaks maavaravaruks tunnistamise menetluse ajaks kuni keskkonnaregistri andmete muutmiseni.

§ 25. Geoloogilise teabe säilitamine

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö aruanne ja geoloogilise uuringu aruanne esitatakse keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötlejale esimesel võimalusel pärast aruande valmimist, kuid hiljemalt 30 päeva pärast loa kehtivuse lõppemist.

(2) Kui üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu aruanne sisaldab ettepanekut käesoleva seaduse § 21 lõikes 2 nimetatata kivimi, setendi, vedeliku või gaasi kohta keskkonnaregistri kande tegemiseks, esitatakse aruanne käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötlejale ja Keskkonnaministeeriumile.

(3) Kui üldgeoloogiline uurimistöö, geoloogiline uuring, üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu aruanne ei vasta käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud nõuetele, on keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötlejal ja Keskkonnaministeeriumil õigus nõuda aruande muutmist või selle koostamisel aluseks võetud andmete täiendamist. Sellekohane nõue tuleb esitada 30 päeva jooksul aruande saamisest arvates.

(4) Üldgeoloogilise uurimistöö ja geoloogilise uuringu tegemisel saadud kivimaterjali, puursüdamikke, proove ja muud geoloogilist teavet (edaspidi *kogutud materjal*) tuleb säilitada vähemalt 30 päeva üldgeoloogilise uurimistöö ja geoloogilise uuringu aruandes esitatud ettepaneku kohta otsuse tegemisest arvates. Kui üldgeoloogilise uurimistöö ja geoloogilise uuringu aruandes esitatud ettepaneku alusel ei ole vaja teha muudatusi keskkonnaregistris, tuleb säilitada kogutud materjali vähemalt 30 päeva üldgeoloogilise uurimistöö ja geoloogilise uuringu aruande maardlate nimistu volitatud töötlejale esitamisest arvates.

(5) Keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötleja otsustab käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tähtaja jooksul, kas kogutud materjali tuleb säilitada keskkonnaregistris. Keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötleja nõudmisel annab loa omaja kogutud materjali volitatud töötlejale säilitamiseks volitatud töötleja määratud ulatuses ja kohas.

(6) Loa omaja annab kogutud materjali üle koos pakendi ja etikettidega.

2. jagu Üldgeoloogilise uurimistöö luba ja uuringuluba

§ 26. Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa andja

Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa annab Keskkonnaamet.

§ 27. Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa taotlemine

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa saamiseks esitatakse loa andjale taotlus.

(2) Loa andja saadab üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa taotluse arvamuse saamiseks viivitamata keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötlejale, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kümne päeva jooksul taotluse saamisest arvates.

(3) Loa andja saadab üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa taotluse uuringuruumi ja selle teenindusala asukoha riigivara valitsejale, kes annab nõusoleku riigile kuuluva kinnisasja kasutamiseks või keeldub selle andmisest 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates. Käesolevas lõikes sätestatud ei kohaldata jätkuvalt riigi omandis olevale maale.

(4) Loa andja saadab käesoleva seaduse § 21 lõikes 2 nimetatata kivimi, setendi, vedeliku või gaasi üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa taotluse arvamuse saamiseks viivitamata valdkonna eest vastutavale ministrile, kes esitab oma arvamuse kirjalikult 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates.

(5) Kui uuringuruum või selle teenindusala asub riigikaitse ehitise maa-alal või selle piiranguvööndis, saadab loa andja üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa taotluse arvamuse saamiseks Kaitseministeeriumile, kes esitab oma arvamuse kirjalikult 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates.

(6) Kui uuringuruum või selle teenindusala asub kinnismälestisel, muinsuskaitsealal või selle kaitsevööndis, saadab loa andja üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa taotluse arvamuse saamiseks Muinsuskaitseametile, kes esitab oma arvamuse kirjalikult 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates.

(7) Loa andja saadab üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa taotluse ning taotluse kohta antava haldusakti eelnõu arvamuse saamiseks taotletava uuringuruumi asukoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse kohta antava haldusakti eelnõu saamisest arvates.

(8) Loa andja saadab üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotluse ning taotluse kohta antava haldusakti eelnõu arvamuse saamiseks maavarade komisjonile, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse ja taotluse kohta antava haldusakti eelnõu saamisest arvates.

(9) Loa andja saadab käesoleva seaduse § 21 lõikes 2 nimetatata kivimi, setendi, vedeliku või gaasi üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kooskõlastamiseks valdkonna eest vastutavale ministrile, kes kooskõlastab haldusakti eelnõu või keeldub selle kooskõlastamisest 30 päeva jooksul taotluse kohta antava haldusakti eelnõu saamisest arvates.

(10) Kui uuringuruum või selle teenindusala asub riigikaitse ehitise maa-alal või selle piiranguvööndis, saadab loa andja üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kooskõlastamiseks Kaitseministeeriumile, kes kooskõlastab haldusakti eelnõu või keeldub selle kooskõlastamisest 30 päeva jooksul taotluse kohta antava haldusakti eelnõu saamisest arvates.

(11) Kui uuringuruum või selle teenindusala asub kinnismälestisel, muinsuskaitsealal või selle kaitsevööndis, saadab loa andja üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kooskõlastamiseks Muinsuskaitseametile, kes kooskõlastab haldusakti eelnõu või keeldub selle kooskõlastamisest 30 päeva jooksul taotluse kohta antava haldusakti eelnõu saamisest arvates.

(12) Loa andja saadab põlevkivi, fosforiidi või metallitoorme otsinguks vajaliku üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluse või põlevkivi, fosforiidi või metallitoorme uuringuks vajaliku uuringuloo taotluse ning taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kooskõlastamiseks ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning vajaduse korral teistele asjaomastele riigiasutustele, kes kooskõlastavad haldusakti eelnõu või keelduvad selle kooskõlastamisest 30 päeva jooksul taotluse ja taotluse kohta antava haldusakti eelnõu saamisest arvates.

§ 28. Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloo taotlus

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotlus koosneb täidetud taotluse vormist, seletuskirjast ja graafilisest lisast.

(2) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotluse vormil märgitakse:

- 1) loa taotleja ja üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu teostaja ärinimi, registrikood ja aadress või nimi, isikukood ja aadress;
- 2) andmed uuringuruumi ja uuringuruumi teenindusala kohta, maavara otsingu korral maavara oletatava koguse kohta;
- 3) kui uuringuruum asub maardlal, andmed maardla ja maavara kohta;
- 4) andmed üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu iseloomu ja mahu kohta.

(3) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotluse seletuskiri peab sisaldama:

- 1) üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu lähteülesannet;
- 2) andmeid üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu iseloomu ja mahu kohta;
- 3) üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu kirjeldust;
- 4) lühikest ülevaadet uuringuruumi varasema uurituse kohta;
- 5) maavara otsinguks tehtava üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu korral andmeid uuritava maavara kohta;
- 6) andmeid kasutatavate uurimismeetodite kohta;
- 7) andmeid üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringuga kaasneda võivate keskkonnahäiringute ja nende vähendamise meetmete kohta;
- 8) põlevkivi, fosforiidi ja metallitoorme üldgeoloogilise uurimistööga või geoloogilise uuringuga kaasneva sotsiaal-majandusliku mõju analüüsi;
- 9) töö ajakava;
- 10) üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo kättetoimetamise soovitatavat viisi ja kättetoimetamiseks vajalikke kontaktandmeid;
- 11) andmeid üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu käigus tekkivate kaevandamisjäätmekohade kohta.

(4) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotluse graafilisele lisale märgitakse:

- 1) uuringuruumi ja uuringuruumi teenindusala piir;
- 2) olemasoleva maardla ja varem uuritud maavara plokkide kontuurid;
- 3) kehtivate uuringualade ja mäeeraldiste ning katastriüksuste piirid.

(5) Kui üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu käigus tekib kaevandamisjäätmekohad ning jäätmeladustuskoht ei ole jäätmehoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses, tuleb üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava. Jäätmekava koostamisel, esitamisel ja kinnitamisel lähtutakse jäätmeseaduse §-s 42¹ kehtestatud nõuetest.

(6) Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloo taotluse esitamise korra, taotluse vormi ning täpsustatud nõuded üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloo taotluse kohta kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 29. Avatud menetlus

Maavara otsinguks üldgeoloogilise uurimistöö loa ning uuringuloo andmine toimub avatud menetluses, välja arvatud käesoleva seadusega sätestatud juhul.

§ 30. Avalikkuse teavitamine üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloo andmise menetlusest avatud menetluse korral

(1) Kui üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotlus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele, avaldab üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo andja avatud menetluse korral üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotluse esitamise kohta viivitamata teate, milles on märgitud:

- 1) loa taotleja nimi;
- 2) andmed kavandatava tegevuse asukoha kohta;
- 3) kavandatava tegevuse lühikirjeldus;
- 4) üldgeoloogilise uurimistöö või uuringuloo taotletav kehtivusaeg;
- 5) viide veebilehele, kus loa taotlus on kättesaadav;
- 6) igäihe õigus osaleda avatud menetluses;
- 7) avatud menetluses antava haldusakti eelnõu ning taotluse väljapaneku aeg ja koht, kui loa andmise otsustamiseks ei hinnata keskkonnamõju ning haldusakti eelnõu on teate avaldamise ajaks valminud või selle valmimise aeg on teada;
- 8) ettepanekute ja vastuväidete ning küsimuste esitamise tähtaeg ja adressaat, kui teates on avaldatud teave avaliku väljapaneku aja ja koha kohta;
- 9) asjakohane teave, kui teate avaldamise ajal on teada, et üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotlust ja taotluse kohta antava haldusakti eelnõu ei panda välja avalikkusele tutvumiseks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teade avaldatakse Ametlikes Teadaannetes. Vajaduse korral võib teate avaldada ka kohalikus, maakonna või üleriigilise levikuga ajalehes, lisades sellele viite Ametlikes Teadaannetes avaldatud teatele.

(3) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo andja avaldab viivitamata oma veebilehel teate taotluse saamise kohta, lisades sellele viite Ametlikes Teadaannetes avaldatud teatele. Teade peab olema veebilehel kättesaadav kuni taotluse lahendamiseni.

(4) Valla- või linnavalitsus avaldab seitsme päeva jooksul üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotluse saamisest arvates valla- või linnavalitsuse veebilehel lihtsalt juurdepääsetava teate üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotluse saamise kohta, lisades sellele viite Ametlikes Teadaannetes avaldatud teatele. Teade peab olema veebilehel kättesaadav kuni taotluse lahendamiseni.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teates ei ole avaldatud üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotluse kohta antava haldusakti eelnõu ja taotluse väljapaneku aega ega kohta või ettepanekute, vastuväidete ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati või teavet, et taotlust ja taotluse kohta antava haldusakti eelnõu ei panda välja avalikkusele tutvumiseks, avaldatakse nende andmetega teade käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 sätestatud korras viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist.

§ 31. Asja arutamine avalikul istungil ja avatud menetluse tulemuste arvesse võtmine

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo andmise võib otsustada ilma avalikul istungil arutamisetähtaegselt, välja arvatud juhul, kui üldgeoloogilise uurimistöö loaga või uuringulooaga lubatud tegevusega võib kaasneda oluline regionaalne või üleriigiline keskkonnanähting.

(2) Kui pärast avalikku väljapanekut üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotlust või taotluse kohta antava haldusakti eelnõu oluliselt muudetakse, võib üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo andja avalikku väljapanekut korrata, arvestades, kuidas muudatused eeldatavalt mõjutavad puudutatud isikute ja üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotleja huve.

§ 32. Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloo andmise otsustamise tähtaeg

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloo andmine otsustatakse aasta jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

(2) Loa andja võib pikendada käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaega, kui ilmnevad asjaolud, mis ei võimalda loa andmise otsustamist selle tähtaja jooksul.

§ 33. Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloo saamise õigus

(1) Riigile kuuluva maapõue osa geoloogiliseks uuringuks on uuringuloo saamise eesõigus selle maapõue osa üldgeoloogilise uurimistöö loa omajal üldgeoloogilise uurimistöö loa kehtivusaeg ja kuni aasta pärast nimetatud loa kehtivuse lõppemist.

(2) Loa andja menetleb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku taotlust eelisjärjekorras teiste isikute taotluste ees, kui see on esitatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eesõiguse kehtimise ajal.

(3) Maapõue osa kohta, mille uurimiseks on uuringuluba antud, ei anta maavara otsinguks üldgeoloogilise uurimistöö luba ega uuringuluba teisele isikule.

(4) Maapõue osa kohta, mille uurimiseks on maavara otsinguks üldgeoloogilise uurimistöö luba antud, ei anta uuringuluba teisele isikule.

(5) Maapõue osa kohta, mille uurimiseks on maavara otsinguks üldgeoloogilise uurimistöö luba antud, võib anda maavara otsinguks üldgeoloogilise uurimistöö loa teisele isikule juhul, kui see ei piira oluliselt varem antud loast tulenevate õiguste või kohustuste teostamist.

(6) Loa andja tagastab sama või osaliselt kattuva maapõue osa kohta esitatud teise isiku üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa taotluse seda läbi vaatamata:

1) käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul, kui see on esitatud sama maavara otsingu üldgeoloogiliseks uurimistööks või uuringuks;

2) käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 nimetatud juhul.

(7) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul esitatakse 30 päeva jooksul esimesena esitatud üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa taotlusest avalikkuse teavitamisest arvates samale riigile kuuluvale maapõue osale teine üldgeoloogilise uurimistöö loa taotlus maavara otsingu eesmärgil või uuringuloa taotlus, ja esitatud taotlusi ei saa üheaegselt rahuldada, selgitatakse välja isik, kelle taotlust loa andja edasi menetleb, üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa saamise õiguse enampakkumisel vastavalt käesoleva seaduse §-le 34.

§ 34. Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa saamise õiguse enampakkumine

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa saamise õiguse enampakkumise eesmärk on välja selgitada taotleja, kelle taotlust loa andja edasi menetleb.

(2) Enampakkumise korraldab üldgeoloogilise uurimistöö või uuringuloa andja.

(3) Loa andja avaldab enampakkumise korraldamise kohta teate Ametlikes Teadaannetes. Teates tuleb märkida enampakkumise objekti andmed, alghind, enampakkumise aeg ja koht, tagatisraha suurus, enampakkumise korraldaja kontaktandmed ja muud enampakkumise korraldamiseks olulised andmed.

(4) Enampakkumine korraldatakse käesoleva seaduse § 33 lõikes 7 nimetatud taotluse esitanud isikute vahel.

(5) Enampakkumine korraldatakse nõuetekohaste taotluste vahel, millele ei rakendu käesolevast seadusest tulenevad üldgeoloogilise uurimistöö või uuringuloa andmisest keeldumise alused, mille esinemise hindamine on enampakkumise korraldamise ajal võimalik.

(6) Enampakkumise korraldamisel peatub üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa taotluse menetlus kuni enampakkumise võitja väljakuulutamiseni või enampakkumise nurjunuks tunnistamiseni.

(7) Enampakkumisel osalemise eest võib loa andja kehtestada tagatisraha. Tagatisraha peab olema kõigile enampakkumisest osavõtjatele võrdne ning ei tohi olla suurem kui 1600 eurot. Pärast enampakkumise võitja selgumist tagastatakse teistele enampakkumises osalejatele tagatisraha. Tagatisraha tasaarveldatakse enampakkumise ostuhinnaga. Enampakkumise nurjanud isikule tagatisraha ei tagastata.

(8) Enampakkumine tunnistatakse nurjunuks, kui selle käigus põhjustest olenemata ei selgu enampakkumise võitja. Enampakkumise nurjanud taotleja taotlus tagastatakse 14 päeva jooksul pärast enampakkumise nurjunuks tunnistamist.

(9) Pärast enampakkumise võitja väljakuulutamist jätkab loa andja enampakkumise võitnud taotleja taotluse menetlemist. Teised taotlused tagastatakse taotlejatele 14 päeva jooksul pärast enampakkumise võitja väljakuulutamist.

(10) Enampakkumise nurjumise või võitja loobumise korral korraldatakse vajaduse korral uus enampakkumine.

(11) Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa saamise õiguse enampakkumise täpsustatud nõuded ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 35. Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa andmisest keeldumine

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa andmisest keeldutakse, kui esineb vähemalt üks järgmistest alustest:

1) puudub riigivara valitseja nõusolek;

2) uuringuruum või selle teenindusala asub riigikaitselise ehitise maa-alal või selle piiranguvööndis ja kavandatav tegevus võib ohustada riigikaitselist ehitist või riigikaitselisele ehitisele määratud või kavandatud ülesannete täitmist või riigikaitselise ehitise töövõimet;

3) uuringuruum või selle teenindusala asub kinnismälestisel, muinsuskaitsealal või selle kaitsevööndis ja kavandatav tegevus võib ohustada kinnismälestist või muinsuskaitseala või nende säilimist neile ainuomases keskkonnas;

4) tegevusega kaasneb keskkonnoaht, mida ei ole võimalik vältida, välja arvatud juhul, kui huvi üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloe andmiseks on ülekaalukas ja tegevusel puudub mõistlik alternatiiv ning ohu vähendamiseks on võetud meetmed;

5) üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu soovitakse teha alal, kus see on keelatud;

6) luba taotletakse maapõue osa kohta, mille kasutamiseks on teine isik juba esitanud kaevandamisloa taotluse või mille kasutamiseks on kaevandamisloa teisele isikule juba antud;

7) üldgeoloogilise uurimistöö luba taotletakse maapõue osa kohta, mille kasutamiseks on teisele isikule juba antud maavara otsinguks üldgeoloogilise uurimistöö luba ja taotletava loa andmine piiraks oluliselt varem antud loast tulenevate õiguste või kohustuste teostamist;

8) ilmneb, et loa taotleja on teadlikult esitanud taotluses valeandmeid või võltsitud dokumente;

9) loa andmine on vastuolus riigi huviga;

10) kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus maavara otsinguks üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloe andmisega;

11) tööd taotletava üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloe alusel võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega.

(2) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloe andmisest võib keelduda, kui esineb vähemalt üks järgmistest põhjustest:

1) taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või väärtete eest üldgeoloogilise uurimistöö, uuringu või kaevandamisjäätmete käitlemise valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud;

2) taotletava üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloe alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada loodusobjekti, mille kaitse alla võtmise menetlus on looduskaitseaduse § 9 lõike 1 kohaselt algatatud, ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega;

3) taotletava üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloe alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kultuuriväärtusega asja, mis on võetud muinsuskaitseaduse alusel ajutise kaitse alla, ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega.

(3) Kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus maavara otsinguks üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloe andmisega, võib loa andja taotleja ettepanekul taotleda loa andmise nõusoleku Vabariigi Valitsuselt. Vabariigi Valitsus annab loa andmiseks nõusoleku, kui selleks on ülekaalukas riigi huvi.

(4) Loa andja võib keelduda käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud Vabariigi Valitsuse nõusoleku taotlemisest, kui valdkonna eest vastutava ministri hinnangul loa andmiseks riigi huvi ilmselgelt puudub.

§ 36. Üldgeoloogilise uurimistöö luba ja uuringuluba

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö loale ja uuringuloele märgitakse:

1) loa omaja ja üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu teostaja ärinimi ja registrikood või nimi ja isikukood ning aadress;

2) loa kehtivusaeg;

3) üldgeoloogiliseks uurimistööks või geoloogiliseks uuringuks vajaliku uuringuruumi andmed ning selle teenindusala pindala ja asukoht;

4) üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu iseloom ja maht, nagu puuraukude ja uuringukaevööndite arv ja sügavus, geofüüsikaliste uurimismeetodite nimetus ja ulatus, hüdrogeoloogilised tööd, muud sihtotstarbelised tööd;

5) maapõue kaitse tagamise ja keskkonnoahäiringute vähendamise meetmed.

(2) Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloe lahutamatu osa on loa taotluse graafiline lisa, mida loa andmise menetluse käigus vastavalt vajadusele muudetakse. Kui on nõutav kaevandamisjäätmekava esitamine, on üldgeoloogilise uurimistöö või uuringuloe lahutamatu osa ka jäätmeseaduse §-ga 42¹ kehtestatud nõuete kohaselt koostatud ja kinnitatud jäätmekava.

(3) Üldgeoloogilise uurimistöö lubadega ühele isikule sama maavara otsinguks antavate uuringuruumide territoorium ei tohi olla kokku suurem kui 100 ruutkilomeetrit.

(4) Üldgeoloogilise uurimistöö luba ja uuringuluba antakse kuni viieks aastaks.

(5) Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloe vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 37. Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloe andmise ning loa andmisest keeldumise teatavaks tegemine

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö luba ja uuringuluba või loa andmisest keeldumise otsus toimetatakse menetlusosalisele kätte vastavalt haldusmenetluse seaduse §-dele 25–30 ja 32.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud avaldatakse üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo andmise või selle andmisest keeldumise teade Ametlikes Teadaannetes. Vajaduse korral võib teate avaldada ka kohalikus, maakonna või üleriigilise levikuga ajalehes, lisades sellele viite Ametlikes Teadaannetes avaldatud teatele.

3. jagu

Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloo muutmine, kehtetuks tunnistamine ning ümberregistreerimine

§ 38. Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloo muutmine

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö luba või uuringuluba muudetakse, kui esineb vähemalt üks järgmistest põhjustest:

- 1) käesoleva seaduse § 36 lõike 1 punktis 1 nimetatud andmed on muutunud;
- 2) loaga lubatud tegevusega kaasneb keskkonnoaht või oluline keskkonnahäiring ning huvi loa muutmata jätmise vastu ei ole ülekaalukas;
- 3) loa andjal oleks olnud õigus jätta luba andmata hiljem muutunud asjaolude või keskkonnariski suuruse muutumise tõttu või hiljem muutunud õigusnormi alusel ning loa muutmist õigustab keskkonna ulatuslikuma kaitse vajadus või muu huvi, mis kaalub üles isiku usalduse loa kehtima jäämise vastu;
- 4) kaevandamisjäätmekava muutmise või uue jäätmekava esitamise tõttu on vaja loale märgitud nõudeid muuta.

(2) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo andja võib luba muuta, kui esineb vähemalt üks järgmistest põhjustest:

- 1) ilmneb, et luba oli selle andmise ajal õigusvastane;
- 2) loaga määratud nõuete aluseks olnud õigusnormid on muutunud;
- 3) loa omaja on esitanud selleks põhjendatud taotluse.

(3) Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloo muutmine otsustatakse avatud menetluse järgmistel juhtudel:

- 1) üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo muutmine ei mõjuta keskkonnariski suurust, loa muutmisel ei toimu keskkonnamõju hindamist ning puudub muu oluline avalik huvi avatud menetluse korraldamiseks;
- 2) menetluse kiirem toimumine on vajalik keskkonnoahtu vältimiseks või
- 3) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 viidatud juhul.

§ 39. Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloo kehtetuks tunnistamine

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo andja tunnistab loa kehtetuks, kui esineb vähemalt üks järgmistest põhjustest:

- 1) loa omaja taotleb loa kehtetuks tunnistamist;
- 2) loa omaja sureb ja loaga lubatud tegevus on seotud loa omaja isikuga või loa omaja õigusvõime lõpeb ilma õigusjärgluseta;
- 3) üldgeoloogilist uurimistööd või geoloogilist uuringut ei alustata aasta jooksul loa kehtivuse algusest arvates;
- 4) ilmneb, et loa omaja on teadlikult esitanud taotluses valeandmeid või võltsitud dokumente;
- 5) nõutavat kaevandamisjäätmekava muudatust ei ole esitatud või esitatud jäätmekava ei vasta nõuetele ning puudused jäetakse selleks antud tähtaja jooksul kõrvaldamata;
- 6) kaevandamisjäätmekava kasutamine ei vasta kaevandamisjäätmekavale;
- 7) jäätmeseaduse § 73 lõike 2 punkti 8 kohaselt peab loa omajal olema ka jäätmeluba või keskkonnakompleksluba jäätmeheidla käitamiseks, kuid luba puudub.

(2) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo andja võib loa kehtetuks tunnistada:

- 1) käesoleva seaduse § 38 lõike 1 punktides 2 ja 3 ning lõike 2 punktides 1 ja 2 sätestatud alustel, kui avalikku või kolmanda isiku huvi ei ole võimalik loa muutmise tõhusalt kaitsta;
- 2) kui loa omaja ei täida loaga või õigusaktiga sätestatud nõudeid ja loa kehtetuks tunnistamist nõuab oluline avalik huvi või
- 3) kui loa omajale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või vääriteo eest üldgeoloogilise uurimistöö, uuringu või kaevandamisjäätmekava kasutamise valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punkti 3 rakendamisel arvestatakse iga loaga seotud rikkumisi eraldi.

(4) Loa andja teavitab loa kehtetuks tunnistamisest uuringuruumi asukoha kohaliku omavalitsuse üksust, Maaametit, Keskkonnaministeeriumi ja Keskkonnainspektsiooni.

§ 40. Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloo muutmise ning kehtetuks tunnistamise taotluse kohta esitatavad nõuded

Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloo muutmise ning kehtetuks tunnistamise taotluse esitamisele ja menetlemisele kohaldatakse asjakohases ulatuses üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo taotluse kohta käesoleva seaduse 3. peatüki 2. jaos kehtestatud nõudeid, kui käesolevas seaduses või selle alusel ei ole sätestatud teisiti.

§ 41. Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa ümberregistreerimine

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa andja võib üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa omaja ja üldgeoloogilise uurimistöö luba või uuringuluba saada sooviva isiku ühisel taotlusel registreerida loa ümber teisele isikule. Luba loovutatakse koos üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu käigus saadud geoloogilise informatsiooniga.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotlusele lisatakse uuringuruumi ja teenindusala kasutamise õigust tõendavad dokumendid.

(3) Üldgeoloogilise uurimistöö luba või uuringuluba ei registreerita ümber, kui käesoleva seadusega on loa omajale kehtestatud nõuded, millele loa taotleja ei vasta.

(4) Loa ümberregistreerimisel lähevad loa uuele omajale üle kõik loaga seotud õigused ja kohustused.

(5) Senise üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa omaja õigused ja kohustused loetakse lõppenuks loa ümberregistreerimisel.

(6) Üldgeoloogilise uurimistöö või uuringu tegemise õigus tekib loa ümberregistreerimisele järgneval tööpäeval, kui taotlusest ei tulene hilisem tähtpäev, või pärast maa kasutamise õiguse saamist, kui see omandatakse pärast loa ümberregistreerimist.

(7) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa ümberregistreerimine tähendab loa omaja andmete ja vajaduse korral uuringu teostaja andmete muutmist. Ümberregistreerimise menetlus ei toimu avatud menetlusena.

(8) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa ümberregistreerimisel loetakse loa saaja suhtes siduvaks ka loa lisaks olev kaevandamisjäätmekava ja graafilised lisad.

4. peatükk Kaevandamine

1. jagu Üldsätted

§ 42. Kaevandamisõigus

(1) Kaevandamiseks peab olema kaevandamisluba, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(2) Kui käesolev seadus ei sätesta teisiti, tohib kaevandada ainult maavara, mis on aktiivse tarbevaruna arvele võetud või aktiivse reservvaruna kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistatud.

(3) Kaevandamisloa omajal on loa alusel õigus:

- 1) valmistada mäeeraldis ette maavara looduslikust seisundist eemaldamiseks;
- 2) eemaldada mäeeraldisel teenindusmaal väljaspool mäeeraldisel piire kivimit või setendit üksnes mullakaitseõuete täitmiseks ning kraavide, settebasseinide ja teede rajamiseks;
- 3) eemaldada mäeeraldisel piires maavara ning maavarana arvele võtmata kivimit ja setendit looduslikust seisundist;
- 4) ladustada mäeeraldisel ja selle teenindusmaal kaevist, arvestades jäätmeseaduses ja selle alusel kehtestatud asjakohaseid nõudeid;
- 5) korraldada kaevise vedu mäeeraldisel ja mäeeraldisel teenindusmaal piires;
- 6) valmistada kaevise ette edasiseks töötlemiseks või kasutamiseks;
- 7) teha mäeeraldisel piires täiendavat geoloogilist uuringut uuringuloata.

§ 43. Kaevandamise üldnõuded

(1) Kaevandamisel tuleb rakendada vajalikke meetmeid keskkonnaohu vältimiseks ja kohaseid meetmeid keskkonnariski vähendamiseks.

(2) Kaevandamisloa omaja on kohustatud rakendama abinõusid keskkonnakahjustuste prognoosimiseks ja ennetamiseks, tekkinud keskkonnakahjustuste likvideerimiseks või leevendamiseks ning kaevandamisjärgsete võimalike keskkonnahäiringute tekkimise jälgimiseks.

§ 44. Mullakaitsenõuded

- (1) Kaevandamine ei tohi põhjustada mulla hävimist.
- (2) Mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal asuvate kaevandamisega seotud ehitiste piiresse jääv ja katendis olev muld tuleb eemaldada.
- (3) Maavara kaevandamisel mäeeraldise ja mäeeraldise teenindusmaa piirest eemaldatud mulda tohib kaevandamisloa omaja:
  - 1) ajutiselt ladustada mäeeraldise teenindusmaa piires;
  - 2) kasutada talle antud loa alusel kaevandatud maa korrastamiseks;
  - 3) võõrandada või kasutada väljaspool mäeeraldise teenindusmaad.

§ 45. Turba kaevandamine

- (1) Turba kaevandamiseks on lubatud kaevandamisluba taotleda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud turbaalade nimekirja kandmata ala või maardla kohta esitatud turba kaevandamise loa taotlused tagastab loa andja läbi vaatamata.
- (3) Kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantakse turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust.
- (4) Kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud turbamaardlal antakse kaevandamisluba turba kaevandamise aastamäära piires.
- (5) Turba kaevandamise loa andmisel antakse mäeeraldis maavara lamamini.
- (6) Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.
- (7) Kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 46. Põlevkivi ja turba kaevandamise aastamäär

- (1) Põlevkivi ja turba kaevandamise aastamäär on kalendriaastas kokku maksimaalselt kaevandada lubatud põlevkivi või turba kogus. Turba kaevandamise aastamäär kehtestatakse maakondade kaupa.
- (2) Turba kaevandamise aastamäära kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.
- (3) Põlevkivi kaevandamise aastamäär on 20 miljonit tonni.
- (4) Põlevkivi kaevandamise aastamäära on lubatud ületada käesoleva seaduse §-s 63 sätestatud ulatuses ja korras.

§ 47. Põlevkivi valdkonna arengukava

- (1) Põlevkivi valdkonna strateegiliseks arendamiseks koostatakse põlevkivi valdkonna arengukava.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud arengukava koostamist korraldab Keskkonnaministeerium.
- (3) Põlevkivi valdkonna arengukava kinnitab Riigikogu.
- (4) Põlevkivi valdkonna arengukava elluviimise ja seatud eesmärkide saavutamise tulemusaruandest lähtudes võib Vabariigi Valitsus teha Riigikogule arengukava muutmise ettepaneku.

2. jagu

Kaevandamisloa taotlemine ja kaevandamisloa andmine ning andmisest keeldumine, kaevandamisloa kehtivusaeg ja kaevandamisõiguse tasu

§ 48. Kaevandamisloa andja

Kaevandamisloa annab Keskkonnaamet.

§ 49. Kaevandamisloa taotlemine

- (1) Kaevandamisloa saamiseks esitab taotleja kaevandamisloa andjale taotluse.

(2) Kaevandamisloa andja saabab kaevandamisloa taotluse arvamuse saamiseks viivitamata keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötlejale, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kümne päeva jooksul taotluse saamisest arvates.

(3) Kaevandamisloa andja saabab käesoleva seaduse § 21 lõikes 2 nimetamata kivimi, setendi, vedeliku või gaasi kaevandamise loa taotluse arvamuse saamiseks viivitamata valdkonna eest vastutavale ministrile, kes esitab oma arvamuse kirjalikult 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates.

(4) Kui mäeeraldis või selle teenindusmaa asub riigikaitse ehitise maa-alal või selle piiranguvööndis, saabab kaevandamisloa andja kaevandamisloa taotluse arvamuse saamiseks Kaitseministeeriumile, kes esitab oma arvamuse kirjalikult 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates.

(5) Kui mäeeraldis või selle teenindusmaa asub kinnismälestisel, muinsuskaitsealal või selle kaitsevööndis, saabab kaevandamisloa andja kaevandamisloa taotluse arvamuse saamiseks Muinsuskaitseametile, kes esitab oma arvamuse kirjalikult 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates.

(6) Kaevandamisloa andja saabab kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta antava haldusakti eelnõu arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse kohta antava haldusakti eelnõu saamisest arvates.

(7) Kaevandamisloa andja saabab kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta antava haldusakti eelnõu arvamuse saamiseks maavarade komisjonile, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse ja taotluse kohta antava haldusakti eelnõu saamisest arvates.

(8) Kaevandamisloa andja saabab käesoleva seaduse § 21 lõikes 2 nimetamata kivimi, setendi, vedeliku või gaasi kaevandamise loa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kooskõlastamiseks valdkonna eest vastutavale ministrile, kes kooskõlastab haldusakti eelnõu või keeldub selle kooskõlastamisest 30 päeva jooksul taotluse kohta antava haldusakti eelnõu saamisest arvates.

(9) Kui mäeeraldis või selle teenindusmaa asub riigikaitse ehitise maa-alal või selle piiranguvööndis, saabab kaevandamisloa andja kaevandamisloa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kooskõlastamiseks Kaitseministeeriumile, kes kooskõlastab haldusakti eelnõu või keeldub selle kooskõlastamisest 30 päeva jooksul taotluse kohta antava haldusakti eelnõu saamisest arvates.

(10) Kui mäeeraldis või selle teenindusmaa asub kinnismälestisel, muinsuskaitsealal või selle kaitsevööndis, saabab kaevandamisloa andja kaevandamisloa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kooskõlastamiseks Muinsuskaitseametile, kes kooskõlastab haldusakti eelnõu või keeldub selle kooskõlastamisest 30 päeva jooksul taotluse kohta antava haldusakti eelnõu saamisest arvates.

(11) Kaevandamisloa andja saabab põlevkivi, fosforiidi või metallitoorme kaevandamise loa taotluse ning taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kooskõlastamiseks ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning vajaduse korral teistele asjasse puutuvatele riigiasutustele, kes kooskõlastavad haldusakti eelnõu või keelduvad selle kooskõlastamisest 30 päeva jooksul taotluse ja taotluse kohta antava haldusakti eelnõu saamisest arvates.

§ 50. Kaevandamisloa taotlus

(1) Kaevandamisloa taotlus koosneb täidetud taotluse vormist, seletuskirjast ja graafilisest lisast.

(2) Kaevandamisloa taotluse vormil märgitakse lisaks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 42 lõike 1 punktis 4 nimetatud andmetele:

- 1) taotleja ja kaevandaja nimi ja isiku- või registrikood ning aadress ja kontaktandmed;
- 2) andmed maardla, mäeeraldise ja mäeeraldise teenindusmaa kohta;
- 3) andmed maavara, sealhulgas kaevandatava maavara koguse kohta;
- 4) andmed kaevandamise keskmise ja maksimaalse aastamäära ning kaevandamise kestuse kohta;
- 5) andmed maavara kasutusala kohta.

(3) Kaevandamisloa taotluse seletuskiri peab sisaldama lisaks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 42 lõike 1 punktides 3 ja 5–15 nimetatud andmetele teavet:

- 1) kasutada kavandatava tehnoloogia ja kavandatava kaevandamise keskkonnamõju võimaliku ulatuse kohta;
- 2) maapõues tekkivate võimalike muutuste ning keskkonnanähtingute ennetamiseks ja vähendamiseks rakendatavate abinõude kohta;
- 3) põlevkivi, fosforiidi ja metallitoorme kaevandamisega kaasneva sotsiaal-majandusliku mõju kohta ning selle aluseks olevat analüüsi;
- 4) kaevandamisega rikutava maa edasise kasutamise otstarbe ning tehnilise ja bioloogilise korrastamise, korrastatava maa veerežiimi kujundamise ning korrastamistööde eeldatava maksumuse kohta;
- 5) kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta;

6) veeseaduse § 31 lõikes 1 ning §-des 32, 34 ja 36 sätestatud keskkonnanäesmärkide saavutamisele kavandatava kaevandamise tõttu avalduva mõju uuringute sisu kohta ja nende uuringute loetelu;

[RT I, 22.02.2019, 1- jõust. 01.10.2019]

7) veeseaduse § 42 lõike 1 punktides 1, 3 ja 4 sätestatud tingimuste täitmise kohta.

[RT I, 22.02.2019, 1- jõust. 01.10.2019]

(4) Kaevandamisloa taotluse graafiline lisa koosneb taotletava mäeeraldise plaanist, geoloogilistest läbilõigetest ja korrastatud maa plaanist.

(5) Kaevandamisloa taotlusele lisatakse elektrooniliselt üldgeoloogilise uurimistöö aruanne või geoloogilise uuringu aruanne, kui see on olemas, milles esitatud ettepaneku alusel on tehtud otsus võtta arvele maavara, mille kaevandamiseks luba taotletakse.

(6) Kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35²tähenduses, tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava. Jäätmekava koostamisel, esitamisel ja kinnitamisel lähtutakse jäätmeseaduse §-ga 42¹kehtestatud nõuetest.

(7) Kui kaevandamisloa taotletakse maavara otsinguks antud kehtiva üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloaga määratud uuringuruumi piires või vähem kui aasta möödumisel sellise loa kehtivuse lõppemisest ja taotleja ei ole selle loa omaja, peab kaevandamisloa taotleja esitama selle üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa omaja nõusoleku.

(8) Eraõigusliku isiku omandis oleva maavara korral, kui maavara ei kuulu kaevandamisloa taotlejale, tuleb kaevandamisloa taotluse menetluse käigus esitada kaevandamisloa andjale mäeeraldise ja mäeeraldise teenindusmaa asukoha kinnisasja omaniku nõusolek tema omandis oleva kinnisasja kasutamiseks.

(9) Kaevandamisloa taotluse esitamise korra ning täpsustatud nõuded kaevandamisloa taotluse kohta kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 51. Kaevandamisloa andmise menetluse avalikustatavad andmed avatud menetluse korral ja kaevandamisloa teatavakstegevemisel

Avalikkuse teavitamisel kaevandamisloa andmise menetlusest avatud menetluse korral ja kaevandamisloa teatavakstegevemisel avalikustatakse lisaks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 47 lõikes 1 ja § 58 lõikes 4 sätestatud andmetele ka kaevandaja nimi.

§ 52. Kaevandamisloa andmise otsustamise tähtaeg

(1) Kaevandamisloa andmisel ei kohaldata keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 49 lõikeid 1, 3 ja 4.

(2) Kaevandamisloa andmine otsustatakse aasta jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

(3) Kaevandamisloa andja võib pikendada käesoleva paragrahvi lõikes 2 ja keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 49 lõikes 2 sätestatud tähtaega, kui ilmnevad asjaolud, mis ei võimalda loa andmise otsustamist selle tähtaja jooksul.

§ 53. Kaevandamisloa saamise õigus

(1) Riigile kuuluva maavara kaevandamise loa saamiseks on eesõigus sellel alal selle maavara uuringu loa omajal uuringuloa kehtivusaajal ja kuni aasta pärast nimetatud loa kehtivuse lõppemist.

(2) Kaevandamisloa andja menetleb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku taotlust eelisjärjekorras teiste isikute taotluste ees, kui see on esitatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eesõiguse kehtimise ajal.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul on riigile kuuluva maavara kaevandamise loa saamise eesõigus käesoleva seaduse §-s 68 nimetatud mäeeraldise laiendamise nõuete kohaselt mäeeraldise laiendamise taotluse esitanud isikul.

(4) Maardla osa kohta, kuhu kaevandamisloa on antud, ei anta kaevandamisloa teisele isikule.

(5) Isik, kelle kaevandamisloa taotlust kaevandamisloa andja edasi menetleb, selgitatakse välja kaevandamisloa saamise õiguse enampakkumisel vastavalt käesoleva seaduse §-le 54, kui:

1) käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud juhul esitatakse 60 päeva jooksul esimesena esitatud mäeeraldise laiendamise taotlusest avalikkuse teavitamisest arvates sama või osaliselt kattuva maardla osa kohta teine käesoleva seaduse §-s 68 nimetatud mäeeraldise laiendamise nõuete kohane mäeeraldise laiendamise taotlus ja esitatud taotlusi ei saa samal ajal rahuldada, välja arvatud käesoleva seaduse § 68 lõikes 6 sätestatud juhul;

2) käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 nimetatud juhul esitatakse 60 päeva jooksul põlevkivi kaevandamise loa taotlusest avalikkuse teavitamisest arvates sama või osaliselt kattuva maardla osa kohta teine põlevkivi kaevandamise loa taotlus ja esitatud taotlusi ei saa samal ajal rahuldada;

3) käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 ning käesoleva lõike punktis 2 nimetatud juhul esitatakse 30 päeva jooksul esimesena esitatud riigile kuuluva maavara kaevandamise loa taotlusest avalikkuse teavitamisest arvates

sama või osaliselt kattuva maardla osa kohta teine sama maavara kaevandamise loa taotlus ja esitatud taotlusi ei saa samal ajal rahuldada.

(6) Kaevandamisloa andja tagastab läbi vaatamata:

- 1) käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 4 sätestatud juhul sama või osaliselt kattuva mäeeraldise kohta esitatud teiste isikute taotlused;
- 2) käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud juhul sama või osaliselt kattuva mäeeraldise kohta esitatud teiste isikute taotlused, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 1 sätestatud juhul;
- 3) mäeeraldise laiendamise taotluse, mis on esitatud rohkem kui 60 päeva pärast sama või osaliselt kattuva maardla osa kohta juba esitatud kaevandamisloa taotlusest avalikkuse teavitamist;
- 4) käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 1 ja 3 nimetatud tähtajast hiljem esitatud taotlused.

§ 54. Kaevandamisloa saamise õiguse enampakkumine

(1) Kaevandamisloa saamise õiguse enampakkumise eesmärk on välja selgitada taotleja, kelle taotlust kaevandamisloa andja edasi menetleb.

(2) Enampakkumise korraldab kaevandamisloa andja.

(3) Kaevandamisloa andja avaldab enampakkumise korraldamise kohta teate Ametlikes Teadaannetes. Teates tuleb märkida enampakkumise objekti andmed, alghind, enampakkumise aeg ja koht, tagatisraha suurus, enampakkumise korraldaja kontaktandmed, muud enampakkumise korraldamiseks olulised andmed ja käesoleva seaduse § 53 lõike 5 punktis 2 sätestatud juhul ka täiendavate kaevandamisloa taotluste esitamise tähtpäev.

(4) Käesoleva seaduse § 53 lõike 5 punktides 1 ja 3 sätestatud juhul korraldatakse enampakkumine viidatud lõigetes nimetatud taotluse esitanud isikute vahel.

(5) Käesoleva seaduse § 53 lõike 5 punktis 2 sätestatud juhul korraldatakse enampakkumine isikute vahel, kes on esitanud kaevandamisloa taotluse käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud teates märgitud tähtpäevaks. Tähtpäevast hiljem esitatud taotlused tagastab kaevandamisloa andja neid läbi vaatamata.

(6) Enampakkumine korraldatakse nõuetekohaste taotluste vahel, millele ei rakendu käesolevast seadusest tulenevad kaevandamisloa andmisest keeldumise alused, mille esinemise hindamine on enampakkumise korraldamise ajal võimalik.

(7) Enampakkumise korraldamisel peatub kaevandamisloa taotluse menetlus kuni enampakkumise võitja väljakuulutamiseni või enampakkumise nurjunuks tunnistamiseni.

(8) Enampakkumise korraldamisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 34 lõikeid 7–10.

(9) Kaevandamisloa saamise õiguse enampakkumise täpsustatud nõuded ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 55. Kaevandamisloa andmisest keeldumine

(1) Kaevandamisloa andmisest keeldutakse keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 52 lõike 1 punktis 1 ning punktides 3–10 sätestatud juhtudel.

(2) Kaevandamisloa andmisest keeldutakse ka juhul, kui esineb vähemalt üks järgmistest alustest:

- 1) mäeeraldis või selle teenindusmaa asub riigikaitse ehitise maa-alal või selle piiranguvööndis ja kaevandamine võib ohustada riigikaitse ehitist või riigikaitsele ehitisele määratud või kavandatud ülesannete täitmist või riigikaitse ehitise tööviimist;
- 2) mäeeraldis või selle teenindusmaa asub kinnismälestisel, muinsuskaitsealal või selle kaitsevööndis ja kaevandamine võib ohustada kinnismälestist või muinsuskaitseala või nende säilimist neile ainuomases keskkonnas;
- 3) turba kaevandamiseks kõikidele turba kaevandamise lubadele kantud kaevandamise maksimaalsete aastamäärade summa ületab või ületaks selle loa andmise korral käesoleva seaduse § 46 alusel kehtestatud turba kaevandamise aastamäära ja selle loa andmisega kaasneks kõikidele turba kaevandamise lubadele kantud kaevandamise maksimaalsete aastamäärade summa suurenemine;
- 4) 90 päeva jooksul põlevkivi kaevandamise loa taotluse esitamisest ei ole selle loa taotlejale määratud käesoleva seaduse § 61 lõike 1 alusel põlevkivi kaevandamise aastamäära osa;
- 5) mäeeraldise piiridesse jääva kaevandatava maavara kogus on suurem, kui taotluses märgitud kaevandamise keskmist aastamäära või kaevandamise maksimaalset aastamäära aluseks võttes loa kehtivusajal seda maavara kaevandada suudetakse, välja arvatud käesoleva seaduse § 59 lõikes 3 sätestatud juhul;
- 6) taotletava kaevandamisloa alusel tehtavad tööd piiraksid oluliselt varem antud kaevandamisloast tulenevate õiguste või kohustuste teostamist;
- 7) kaevandamise mõjupiirkonnas ei ole kavandatud teise loa alusel kaevandamisele mittekuuluva maavara kasutuskõlblikuna säilitamine;

8) luba taotletakse selliselt, et mäeeraldisest jääb välja osa maavarast, mille hilisem iseseisev kasutamine ei ole majanduslikult põhjendatud, ja selle maavara osa mäeeraldisest väljajätmine ei tulene seadusest ega ole vajalik vara või keskkonna kaitseks;

9) kaevandatud maad ei ole võimalik mõistlike kulutustega kasutamiskõlblikuks korrastada;

10) kaevandamine on vastuolus riigi huviga;

11) kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus kaevandamisloa andmisega;

12) taotletava kaevandamisloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega.

(3) Kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui esineb vähemalt üks järgmistest põhjustest:

1) taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või väärteto eest kaevandamise või kaevandamisjäätmekaitse valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud;

2) taotletava kaevandamisloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada loodusobjekti, mille kaitse alla võtmise menetlus on looduskaitse seaduse § 9 lõike 1 kohaselt algatatud, ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega;

3) taotletava kaevandamisloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kultuuriväärtusega asja, mis on võetud muinsuskaitse seaduse alusel ajutise kaitse alla, ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega.

(4) Kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus kaevandamisloa andmisega, võib kaevandamisloa andja taotleja ettepanekul taotleda loa andmiseks nõusolekut Vabariigi Valitsuselt. Vabariigi Valitsus annab loa andmiseks nõusoleku, kui selleks on ülekaalukas riigi huvi.

(5) Kaevandamisloa andja võib keelduda käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud Vabariigi Valitsuse nõusoleku taotlemisest, kui valdkonna eest vastutava ministri hinnangul riigi huvi loa andmiseks ilmselgelt puudub.

§ 56. Kaevandamisluba

(1) Lisaks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 53 lõike 1 punktides 1, 4 ja 5 sätestatule märgitakse kaevandamisloas:

1) kaevandaja nimi ja isikukood või registrikood;

2) loa omaja ja kaevandaja aadress ja kontaktandmed;

3) mäeeraldise asukoht ja maavara, sealhulgas kaevandatava maavara kogus;

4) mäeeraldise pindala;

5) maavara kaevandamiseks vajaliku mäeeraldise teenindusmaa pindala ja asukoht;

6) maavara kasutusala;

7) kaevandamise keskmine aastamäär või kaevandamise maksimaalne aastamäär;

8) korrastatava maa kasutamise otstarve;

9) meetmed, mida rakendatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning kaevandamisest inimese tervisele, varale ja keskkonnale tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule võib kaevandamisloas märkida:

1) tegevuse käigus rakendatavad ohutusmeetmed ja õnnetuse tagajärgede leevendamise meetmed;

2) tegevuse alustamisel ja lõpetamisel rakendatavad tervise- ja keskkonnakaitsemeetmed;

3) keskkonnaseirendused;

4) kaevandamisloa andjale teabe esitamise nõuded;

5) muud kaevandamisloa kõrvaltingimused.

(3) Kaevandamisloa lahutamatu osa on loa taotluse graafiline lisa, mida loa andmise menetluse käigus vastavalt vajadusele muudetakse. Kui on nõutav kaevandamisjäätmekava esitamine, on kaevandamisloa lahutamatu osa ka jäätmeseaduse §-ga 42¹ kehtestatud nõuete kohaselt koostatud ja kinnitatud jäätmekava.

§ 57. Kaevandamise keskmine aastamäär

(1) Kaevandamise keskmine aastamäär on aastas keskmiselt kaevandatav maavara kogus, mille kaevandamisega tagatakse loa kehtivusaja jooksul mäeeraldise maavara ammendamine.

(2) Kaevandamise keskmise aastamäära arvutab kaevandamisloa taotleja kaevandamisloa taotluses, arvestades kaevandatava maavara kogust, kaevandamisel kasutatavat tehnoloogiat ning maa-ala korrastamisele kuluvat aega.

(3) Kui kaevandamisloa andja leiab, et kaevandamise keskmise aastamäära arvutamisel on eksitud, on tal õigus teha loa taotlejale ettepanek kaevandamisloa taotluse korrigeerimiseks.

§ 58. Kaevandamise maksimaalne aastamäär

(1) Kaevandamise maksimaalne aastamäär on loa alusel maksimaalselt kaevandada lubatud maavara kogus aastas.

(2) Kaevandamise maksimaalne aastamäär määratakse turba ja põlevkivi kaevandamisel. Teiste maavarade kaevandamisel määratakse maksimaalne aastamäär, kui see on vajalik keskkonnanõuete täitmiseks.

(3) Turba kaevandamise loale kantud kaevandamise maksimaalne aastamäär on põhjendatud juhul osaliselt või tervikuna üle kantav teisele sama isiku turba kaevandamise loale.

(4) Turba kaevandamise loa omajal on õigus kaevandada maksimaalsest aastamäärast kaevandamata jäänud maavara kogust järgmise kolme aasta jooksul. Kaevandamata jäänud maavara tagantjärele kaevandamisel ei tohi jooksval aastal kaevandatav maavara summaarne kogus ületada keskkonnanõuete täitmiseks kehtestatud kaevandamise lubatud maksimaalset aastamäära, kui see on kaevandamisloaga määratud.

§ 59. Kaevandatav maavara

(1) Kaevandatav maavara on mäeeraldise piires arvel olev maavara, millest on maha arvatud kaevandamisloa taotluse seletuskirjas ning taotluse ja kaevandamisloa graafilistel lisadel piiritletud tervikutesse jääv maavara. Kaevandatavast maavarast maha arvatud maavara ei ole lubatud kaevandada.

(2) Mäeeraldises kaevandatava maavara kogus ei tohi olla suurem kui kaevandamise keskmise aastamäära või kaevandamise maksimaalse aastamäära ja kaevandamisloa aastateks ümberarvutatud kehtivusaja korrutis.

(3) Turba ja põlevkivi kaevandamise loale ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud nõuet.

§ 60. Kaevandamisloa kehtivusaeg

(1) Kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks.

(2) Liiva, kruusa, järvelubja, järvemuda ja meremuda kaevandamise luba antakse kuni 15 aastaks.

(3) Kui kaevandamisloa taotluse menetlemisel selgub, et maavara ei ole võimalik käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 sätestatud aja jooksul ammendada ja järele jääva maavara kaevandamine teise kaevandamisloa alusel on majanduslikult ebaotstarbekas, on kaevandamisloa andjal õigus anda luba kuni viie aasta võrra pikemaks ajaks.

§ 61. Põlevkivi kaevandamise aastamäära kasutamine

(1) Põlevkivi kaevandamise loa omaja poolt kasutatava põlevkivi kaevandamise aastamäära osa määrab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(2) Põlevkivi kaevandamise loa omaja poolt kasutatava põlevkivi kaevandamise aastamäära osa leidmiseks määratakse iga loa omaja kõikidele põlevkivi kaevandamise lubadele kantud maksimaalsete aastamäärade summa osakaal protsentides kõikide loa omajate kõikidele põlevkivi kaevandamise lubadele kantud maksimaalsete aastamäärade summast. Seejärel leitakse saadud protsentuaalsele osakaalule vastav osa põlevkivi kaevandamise aastamäärast numbriliselt.

(3) Põlevkivi kaevandamise loa alusel võib kaevandada, kui loa omajale on käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel määratud põlevkivi kaevandamise aastamäära osa.

(4) Põlevkivi kaevandamise loa omaja ei tohi kõigi talle antud põlevkivi kaevandamise lubade alusel kokku aastas kaevandada rohkem, kui talle käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel määratud põlevkivi kaevandamise aastamäära osa, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 63 sätestatud juhul.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel määratud põlevkivi kaevandamise aastamäära osa ei muudeta kaevandamisloa muutmise või kehtivuse lõppemise, samuti ka uue kaevandamisloa andmise tõttu.

(6) Isik, kellele on põlevkivi kaevandamise aastamäära osa käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel määratud, võib selle või osa sellest võõrandada isikule, kellel on põlevkivi kaevandamise luba või kelle põlevkivi kaevandamise loa taotlus on menetlusse võetud. Võõrandaja ja omandaja esitavad võõrandamislepingu valdkonna eest vastutavale ministrile.

(7) Kui isik, kellele on põlevkivi kaevandamise aastamäära osa käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel määratud, sellest osaliselt või täielikult loobub, siis müüakse vabanenud põlevkivi kaevandamise aastamäära osa enampakkumisel.

(8) Kui isiku kõikide põlevkivi kaevandamise lubade kehtivus on lõppenud ja isik ei ole kolme kuu jooksul viimase loa kehtivuse lõppemisest esitanud uut põlevkivi kaevandamise loa taotlust, müüakse käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel talle määratud põlevkivi kaevandamise aastamäära osa enampakkumisel.

(9) Valdkonna eest vastutav minister muudab käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel määratud põlevkivi kaevandamise loa omaja poolt kasutatavat põlevkivi kaevandamise aastamäära osa käesoleva paragrahvi lõigetes 6–8 sätestatud juhul võõrandamislepingu või enampakkumise tulemuste kinnitamise otsuse alusel 30 päeva jooksul võõrandamislepingu või enampakkumise tulemuste kinnitamise otsuse saamisest arvates.

§ 62. Põlevkivi kaevandamise aastamäära osa enampakkumine

- (1) Käesoleva seaduse § 61 lõigetes 7 ja 8 nimetatud enampakkumise korraldab kaevandamisloa andja.
- (2) Käesoleva seaduse § 61 lõikes 7 nimetatud enampakkumise korraldamise otsus tehakse hiljemalt 60 päeva pärast seda, kui isik on põlevkivi kaevandamise aastamäära osast loobunud.
- (3) Käesoleva seaduse § 61 lõikes 8 nimetatud enampakkumise korraldamise otsus tehakse hiljemalt 60 päeva pärast isiku viimase põlevkivi kaevandamise loa kehtivuse lõppemist.
- (4) Enampakkumise korraldamise otsuses märgitakse enampakkumise objekti andmed, alghind, tagatisraha suurus, enampakkumise aeg ja koht, enampakkumise korraldaja kontaktandmed, enampakkumise hinna tasumise viis ja muud enampakkumise korraldamiseks olulised andmed.
- (5) Enampakkumisel osalemise eest tagatisraha kehtestamisel lähtutakse käesoleva seaduse § 34 lõikes 7 sätestatust.
- (6) Enampakkumise korraldamise otsus avaldatakse Ametlikes Teadaannetes. Enampakkumise korraldamise otsusest teavitatakse põlevkivi kaevandamise loa omajaid ja isikuid, kes on otsuse avaldamise ajaks esitanud põlevkivi kaevandamise loa taotluse.
- (7) Enampakkumisel võib osaleda isik, kellel on põlevkivi kaevandamise luba või kes on esitanud põlevkivi kaevandamise loa taotluse.
- (8) Enampakkumise võitja on enampakkumisel müüdava põlevkivi kaevandamise aastamäära osa eest kõrgeima pakkumise teinud isik.
- (9) Enampakkumine tunnistatakse nurjunuks, kui selle käigus põhjustest olenemata ei selgu enampakkumise võitja. Enampakkumise nurjumise korral võib kaevandamisloa andja korraldada uue enampakkumise.
- (10) Enampakkumise tulud laekuvad riigieelarvesse.
- (11) Põlevkivi kaevandamise aastamäära osa enampakkumisel müümise täpsustatud nõuded ja korra ning enampakkumise alghinna kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 63. Põlevkivi kaevandamise aastamäärast kaevandamata jäänud põlevkivi tagantjärele kaevandamine

- (1) Põlevkivi kaevandamise aastamäärast kaevandamata jäänud põlevkivi kogust on lubatud tagantjärele kaevandada kaevandamata jätmise aastale järgneva seitsme aasta jooksul.
- (2) Kaevandamisloa andja peab kaevandamata jäänud põlevkivi kaevandamise aastamäära arvestust ning teeb iga aasta 1. augustil oma veebilehel teatavaks eelmisel kuuel kalendriaastal kaevandamise aastamäärast kaevandamata jäänud põlevkivi kogused ja põlevkivi kaevandamise aastamäärast kaevandamata jäänud põlevkivi koguse, mille tagantjärele kaevandamist võimaldatakse järgmisel kalendriaastal (edaspidi *tagantjärele kaevandatav põlevkivi kogus*).
- (3) Tagantjärele kaevandatava põlevkivi koguse arvutamiseks liidab kaevandamisloa andja eelmisel kuuel kalendriaastal põlevkivi kaevandamise aastamäärast kaevandamata jäänud põlevkivi kogused, millest on maha arvatud käesoleva paragrahvi lõike 6 ja käesoleva seaduse § 64 lõike 9 alusel kaevandamisloa andja otsusega kinnitatud põlevkivi kogused. Mahaarvamist alustatakse jooksvast aastast tagasi arvates seitsmenda kalendriaastast, jooksev aasta välja arvatud, ning jätkatakse vajaduse korral jooksvale aastale ajas lähenevalt.
- (4) Põlevkivi kaevandamise loa omaja, kes soovib järgmisel kalendriaastal talle käesoleva seaduse § 61 lõike 1 alusel määratud põlevkivi kaevandamise aastamäära osast rohkem kaevandada, esitab kaevandamisloa andjale hiljemalt 1. septembril taotluse, milles on märgitud järgmisel kalendriaastal tagantjärele kaevandada soovitud põlevkivi kogus.
- (5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud taotlust ei menetleta avatud menetluses.
- (6) Kaevandamisloa andja kinnitab 30 päeva jooksul taotluste saamisest arvates oma otsusega taotluste alusel järgmisel kalendriaastal tagantjärele kaevandada lubatud põlevkivi kogused põlevkivi kaevandamise loa omajate kaupa.
- (7) Kaevandamisloa omaja võib käesoleva paragrahvi lõikes 6 või käesoleva seaduse § 64 lõikes 9 nimetatud otsuse tegemise aastale järgneval kalendriaastal kaevandada talle käesoleva seaduse § 61 lõike 1 alusel määratud põlevkivi kaevandamise aastamäära osast rohkem eelnimetatud otsuses märgitud põlevkivi koguse võrra.
- (8) Põlevkivi kaevandamise aastamäärast kaevandamata jäänud põlevkivi tagantjärele kaevandamisel ei tohi kaevandamisloale märgitud määeraldise aastas kaevandatav põlevkivi kogus ületada sellele loale kantud maksimaalset aastamäära.

§ 64. Tagantjärele kaevandatava põlevkivi koguse kaevandamise õiguse enampakkumine

(1) Kui käesoleva seaduse § 63 lõikes 4 nimetatud taotlustes märgitud põlevkivi kogused kokku ületavad vastavalt käesoleva seaduse § 63 lõikele 2 teatavaks tehtud tagantjärele kaevandatavat põlevkivi kogust, müüakse tagantjärele kaevandatava põlevkivi koguse kaevandamise õigus enampakkumisel. Enampakkumisel võivad osaleda käesoleva seaduse § 63 lõikes 4 nimetatud taotluse esitanud isikud.

(2) Enampakkumise korraldab kaevandamisloa andja.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud enampakkumise korraldamise otsus tehakse hiljemalt 60 päeva pärast käesoleva seaduse § 63 lõikes 4 nimetatud taotluse esitamise tähtpäeva. Enampakkumise korraldamise otsus saadetakse taotluse esitanud isikutele.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud enampakkumisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 62 lõigetes 4, 5, 9 ja 10 sätestatud.

(5) Enampakkumise võitja on tonni põlevkivi kaevandamise õiguse eest kõrgeima pakkumuse teinud isik.

(6) Enampakkumise võitja omandab enda pakutud hinna eest pakkumuses märgitud põlevkivi koguse kaevandamise õiguse, kusjuures põlevkivi kogus ei või olla suurem kui enampakkumise objekti kogumaht.

(7) Kui enampakkumise võitja poolt pakkumuses märgitud kogus on enampakkumise objekti kogumahust väiksem, võib enampakkumisel olla mitu võitjat. Pakkumusi teinud isikud järjestatakse vastavalt tonni põlevkivi kaevandamise õiguse eest pakutud hinnale kahanevas järjestuses, milles toimub pakkumuste rahuldamine.

(8) Kõrgema pakutud hinnaga võrreldes järgmise pakkumuse teinud isik omandab kaevandamisõiguse enampakkumisel tema tehtud pakkumuses märgitud hinnaga ja mahus või mahus, mis on jäänud üle kõrgema pakkumuse teinud isiku või isikute poolt omandatud koguse enampakkumise objekti kogumahust mahaarvamisel. Omandatud kaevandamisõiguste mahud kokku ei tohi ületada enampakkumise objekti kogumahtu.

(9) Kaevandamisloa andja kinnitab oma otsusega enampakkumise võitja poolt järgmisel kalendriaastal rohkem kaevandada lubatud põlevkivi koguse, lähtudes enampakkumisel omandatud põlevkivi kaevandamise õiguse suurusest. Kaevandamisloa andja keeldub käesoleva seaduse § 63 lõikes 4 nimetatud taotluses märgitud põlevkivi koguse kinnitamisest isikutele, kes enampakkumisel põlevkivi kaevandamise õigust ei omandanud.

(10) Tagantjärele kaevandatava põlevkivi koguse kaevandamise õiguse enampakkumisel müümise täpsustatud nõuded ja korra ning enampakkumise alghinna kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 65. Maavara kaevandamisõiguse tasu

Maavara kaevandamisõiguse tasu arvutatakse ja makstakse keskkonnatasude seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide järgi.

3. jagu

Kaevandamisloa muutmine, kehtivuse peatamine, kehtetuks tunnistamine ja ümberregistreerimine

§ 66. Kaevandamisloa muutmine

(1) Lisaks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 59 lõikes 1 sätestatule muudetakse kaevandamisluba, kui esineb vähemalt üks järgmistest põhjustest:

- 1) loa omaja taotleb käesoleva seaduse § 56 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud andmete muutmist;
- 2) õnnetuse vältimiseks tuleb kasutada kaevandamisloaga määramata abinõusid;
- 3) kaevandamisjäätmekava muutmise või uue jäätmekava esitamise tõttu on vaja muuta loale märgitud nõudeid;
- 4) keskkonnaregistris on kande tegemise otsustaja, vastutava töötleja või volitatud töötleja otsusega muudetud selle maavara andmeid, mille kaevandamiseks on luba antud;
- 5) kaevandamisloa omaja taotleb pärast kaevandatud maa korrastamise kohustuse täidetuks tunnistamist mäeeraldise pindala vähendamist.

(2) Lisaks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 59 lõikes 2 sätestatule võib kaevandamisluba muuta, kui loa omaja taotleb:

- 1) mäeeraldise laiendamist;
- 2) kaevandamisloa kehtivusaja pikendamist;
- 3) kaevandamislubade liitmist;
- 4) maksimaalse aastamäära muutmist või

5) on esitanud selleks muu põhjendatud taotluse.

(3) Kaevandamisloa muutmise otsustatakse avatud menetluseta lisaks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 59 lõikes 5 sätestatule:

1) kui kaevandamisloa omaja taotleb käesoleva seaduse § 56 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud andmete muutmist;

2) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 4 ja 5 sätestatud juhul või

3) käesoleva seaduse § 69 lõikes 3 sätestatud juhul.

§ 67. Kaevandamisloa kehtivusaja pikendamine

(1) Kui kaevandamisloa kehtivusaja jooksul ei ole kaevandatavat maavara mäeeraldise piires täielikult ammendatud või kaevandatud maa ei ole korrastatud, pikendab kaevandamisloa andja loa omaja taotluse alusel loa kehtivust aja võrra, mis on vajalik maavara ammendamiseks, kuid mitte rohkem kui käesoleva seaduse § 60 lõigetes 1 ja 2 sätestatud tähtaja võrra. Turba ja põlevkivi kaevandamise lubade kehtivust võib pikendada kuni 30 aasta kaupa, kuni kaevandatava maavara ammendamiseni.

(2) Kaevandamisloa kehtivusaega võib pikendada, kui loa omaja on saanud taotluses nimetatud ajaks:

1) pealmaakaevandamise korral era- või munitsipaalmaal mäeeraldise ja mäeeraldise teenindusmaa asukoha kinnisasja omaniku nõusoleku tema kinnisasja kasutamiseks;

2) allmaakaevandamise korral era- või munitsipaalmaal mäeeraldise teenindusmaa asukoha kinnisasja omaniku nõusoleku tema kinnisasja kasutamiseks.

(3) Kaevandamisloa kehtivusaja pikendamise taotlusele lisatakse viimase markšeiderimõõdistuse dokumentatsioon koos maavara jääkvaru arvutusega.

(4) Turba kaevandamise loa kehtivusaja pikendamise taotlusele lisatud turba markšeiderimõõdistuse dokumentatsioon ja jääkvaru arvutus ei tohi olla tehtud varem kui kolm aastat enne loa kehtivusaja pikendamise taotluse esitamist.

(5) Kaevandamisloa kehtivusaja pikendamise taotlus tuleb esitada vähemalt aasta enne loa kehtivusaja lõppemist. Kui kavandatava tegevusega seoses on vaja teha keskkonnamõju hindamine, tuleb kaevandamisloa kehtivusaja pikendamise taotlus esitada vähemalt kaks aastat enne loa kehtivusaja lõppemist.

(6) Kaevandamisloa andja võib loa omaja taotlusel käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud tähtaja ennistada, kui tähtaeg on mööda lastud mõjuval põhjusel ja loa kehtivusaja pikendamine loa kehtivusaja jooksul on võimalik. Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud tähtaega ei ennistata, kui esialgsest taotluse esitamise tähtpäevast on möödunud rohkem kui kuus kuud.

(7) Kui kaevandamisloa kehtivusaja pikendamise taotluse menetlemise käigus selgub, et seda taotlust ei jõuta kaevandamisloa kehtivusaja jooksul lõpuni menetleda, pikeneb kaevandamisloa kehtivusaeg kaevandamisloa taotluse menetlemise lõpetamisele kuluvaks ajaks, kuid mitte rohkem kui üheks aastaks.

(8) Kaevandamisloa kehtivusaja pikendamise korral muudetakse olemasolevat kaevandamisloa, muutes vastavalt vajadusele ka muid kaevandamisloale märgitud nõudeid.

§ 68. Mäeeraldise laiendamine

(1) Kaevandamisloa omajal on õigus laiendada mäeeraldist piirnevale või lahusolevale mäeeraldisele, kui olemasoleva loaga antud kaevandatavat maavara jätkub kuni viieks aastaks.

(2) Mäeeraldist võib laiendada ainult maardla piires, kus asub loale kantud mäeeraldis.

(3) Mäeeraldist võib laiendada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimusi täitmata, kui mäeeraldise laiendamiseks on esitatud põhjendatud taotlus. Kaevandamisloa andja loeb taotluse põhjendatuks muu hulgas juhul, kui esineb vähemalt üks järgmistest põhjustest:

1) olemasoleva loaga antud kaevandatavat maavara jätkub kuni kaheksaks aastaks ning mäeeraldise ja mäeeraldise teenindusmaa ettevalmistamine maavara looduslikust seisundist eemaldamiseks kestab loa omajast olenemata põhjustel kauem kui kolm aastat;

2) mäeeraldise laiendamine on vajalik sellise maavara kaevandamiseks, mille hilisem iseseisev kasutamine ei ole majanduslikult põhjendatud;

3) mäeeraldisele moodustatakse kaitseala või hoiuala või võetakse mäeeraldisel kaitse alla püsielupaik ning see piirab oluliselt kaevandamisloast tulenevate õiguste teostamist.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 3 sätestatud juhul laiendatakse mäeeraldist mõistlikus mahus, arvestades kaitseala või hoiuala moodustamisega või püsielupaiga kaitse alla võtmisega kaasnevate kaevandamisloast tulenevate õiguste teostamise piirangute iseloomu ja ulatust.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 3 sätestatud juhul laiendatakse isikule sama maavara kaevandamiseks antud mäeeraldist.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 3 sätestatud alusel mäeeraldise laiendamise taotlejal on riigile kuuluva maavara mäeeraldise laiendamiseks eesõigus teiste mäeeraldise laiendamise taotlejate ees, välja arvatud käesoleva seaduse § 53 lõike 6 punktis 4 viidatud juhul.

(7) Mäeeraldise laiendamise korral muudetakse olemasolevat kaevandamisloa, muutes vastavalt vajadusele kaevandamisloa kehtivust ja muid loale märgitud nõudeid. Muudetava loa kehtivusaja määramisel lähtutakse käesoleva seaduse § 60 lõikes 1 või 2 sätestatud tähtajast ja luba võib vajaduse korral edaspidi pikendada, lähtudes käesoleva seaduse § 67 lõikest 1.

§ 69. Kaevandamisloade liitmine

(1) Loa omaja soovil võib kaevandamisloa andja liita sama loa omaja kõrvuti asetsevatele mäeeraldistele antud kaevandamisload, andes uue kaevandamisloa, millele on asjakohases ulatuses märgitud liidetud kaevandamisloadele kantud andmed.

(2) Liita võib ainult sama maardla piiresse antud lube.

(3) Kui lubade liitmisel ei tehta loa tingimustes muid muudatusi kui lubade liitmisest tulenev muudatus maavara koguses, mäeeraldise ja selle teenindusmaa pindalas ning kaevandamise keskmise aastamääras, ja lubade liitmise tulemusena antava uue loa kehtivusajaks on kõige lühema kehtivusajaga liidetava loa kehtivusaeg, ei toimu avatud menetlust.

§ 70. Kaevandamisloa kehtivuse peatamine

(1) Käesoleva seaduse § 66 lõike 1 punktis 2 ning keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 59 lõike 1 punktides 2 ja 3 sätestatud alustel võib kaevandamisloa andja kaevandamisloa kehtivuse täielikult või osaliselt peatada kuni kolmeks kuuks.

(2) Kaevandamisloa kehtivuse peatamine otsustatakse avatud menetluseta.

(3) Kaevandamisloa andja teavitab loa peatamisest mäeeraldise asukoha kohaliku omavalitsuse üksust, Maa-ametit, Keskkonnaministeeriumi, Keskkonnainspektsiooni ja Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit. [RT I, 12.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

§ 71. Kaevandamisloa kehtetuks tunnistamine

(1) Lisaks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 62 lõike 1 punktides 1, 2 ja 4 sätestatud tunnistab kaevandamisloa andja loa kehtetuks, kui esineb vähemalt üks järgmistest põhjustest:

- 1) ei ole esitatud nõutavat kaevandamisjäätmekava muudatust või esitatud jäätmekava ei vasta nõuetele ning puudused jäetakse selleks antud tähtaja jooksul kõrvaldamata;
- 2) kaevandamisjäätmete käitlemisega seotud tegevus ei vasta kaevandamisjäätmekavale;
- 3) loa omajal puudub jäätmeseaduse § 73 lõike 2 punkti 8 kohaselt jäätmehoidla käitamiseks nõutav jäätmeluba või keskkonnakompleksluba.

(2) Lisaks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 62 lõike 2 punktis 1 sätestatud võib kaevandamisloa andja kaevandamisloa kehtetuks tunnistada, kui esineb vähemalt üks järgmistest põhjustest:

- 1) loa omaja ei ole mõjuva põhjuseta viie aasta jooksul loa andmisest arvates alustanud loaga määratud mäeeraldise piires kaevandamist;
- 2) loa omaja ei täida loas või õigusaktis sätestatud nõudeid ja loa kehtetuks tunnistamist nõuab oluline avalik huvi;
- 3) loa omajale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või rohkem kui kaks karistust väärteo eest kaevandamise või kaevandamisjäätmete käitlemise valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punkti 3 rakendamisel arvestatakse iga loaga seotud rikkumisi eraldi.

(4) Kaevandamisloa andja teavitab loa kehtetuks tunnistamisest mäeeraldise asukoha kohaliku omavalitsuse üksust, Maa-ametit, Keskkonnaministeeriumi, Keskkonnainspektsiooni ja Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit. [RT I, 12.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

§ 72. Kaevandamisloa muutmise ja kehtetuks tunnistamise taotluse kohta esitatavad nõuded

Kaevandamisloa muutmise, sealhulgas kaevandamisloa kehtivusaja pikendamise, mäeeraldise laiendamise ja kaevandamisloade liitmise ning kaevandamisloa kehtetuks tunnistamise taotluse esitamisele ja menetlemisele kohaldatakse asjakohases ulatuses kaevandamisloa taotluse kohta käesoleva seaduse 4. peatüki 2. jaos kehtestatud nõudeid, kui käesolevas seaduses või selle alusel ei ole sätestatud teisiti.

§ 73. Kaevandamisloa ümberregistreerimine

(1) Kaevandamisloa andja võib kaevandamisloa omaja ja kaevandamisluba saada sooviva isiku ühise taotluse alusel registreerida kaevandamisloa ümber teisele isikule. Loa ümberregistreerimisel lähevad loa uuele omajale üle kõik loaga seotud õigused ja kohustused.

(2) Kui kaevandamisloa andja hinnangul on see tehniliselt võimalik ning muid takistavaid asjaolusid ei esine, võib kaevandamisloa ümber registreerida ka osaliselt. Sellisel juhul lähevad loa uuele omajale üle ümberregistreeritava osaga seotud õigused ja kohustused.

(3) Kaevandamisõiguse osalise loovutamise kokkuleppe kavand tuleb esitada kaevandamisloa andjale heakskiitmiseks. Kaevandamisloa andja kiidab kokkuleppe kavandi heaks või keeldub selle heakskiitmisest, lähtudes käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatust.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotlusele lisatakse kaevandamisõiguse loovutamise kokkuleppe ja ümberregistreeritava kaevandamisloaga määratud mäeeraldise piiridesse jääva maavara jääkvaru arvutus ning markseiderimõõdistuse dokumentatsioon. Jääkvaru arvutatakse markseiderimõõdistuse tulemuste alusel ümberregistreerimise taotluse esitamise päevale eelneva kvartali lõpu seisuga. Turba jääkvaru arvutatakse turbavaru hinnanguliselt kaevandatud koguse alusel, mille määramisel tuginetakse kaevandamise, tootmise või laoseisu andmetele või aunade mõõdistamise tulemustele.

(5) Loa osalise ümberregistreerimise korral peavad maavara jääkvaru arvutus ning markseiderimõõdistuse dokumentatsioon näitama ümberregistreeritava osa jääkvaru suurust.

(6) Kaevandamisloa osalise ümberregistreerimise taotlus peab vastama käesoleva seaduse §-s 50 sätestatud ja selle alusel kehtestatud nõuetele.

(7) Kaevandamisloa andja keeldub kaevandamisloa ümberregistreerimisest, kui esineb vähemalt üks järgmistest põhjustest:

- 1) kaevandamisloa omajal on tähtpäevaks tasumata maavara kaevandamisõiguse tasu;
- 2) taotletakse kaevandamisloa osalist ümberregistreerimist ja kaevandamisloa andja hinnangul ei ole see tehniliselt võimalik või esinevad muud seda takistavad asjaolud;
- 3) esineb käesoleva seaduse § 55 lõike 3 punktis 1 või keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 52 lõike 1 punktides 1 või 5 sätestatud asjaolu.

(8) Senise kaevandamisloa omaja õigused ja kohustused loetakse lõppenuks kaevandamisloa ümberregistreerimisel.

(9) Kaevandamisõigus tekib kaevandamisloa ümberregistreerimisele järgneval tööpäeval, kui taotlusest ei tulene hilisem tähtpäev, või pärast maa kasutamise õiguse saamist, kui see omandatakse pärast kaevandamisloa ümberregistreerimist.

(10) Kaevandamisloa ümberregistreerimine tähendab loa omaja andmete ja vajaduse korral kaevandaja andmete muutmist loal. Loa osalisel ümberregistreerimisel antakse luba saada soovivale isikule uus luba, millele kantavad tingimused lähtuvad asjakohases ulatuses osaliselt ümberregistreeritavale loale kantud andmetest ja loa tingimustest. Ümberregistreerimisel ei toimu avatud menetlust, välja arvatud juhul, kui kaevandamisloa andja peab seda vajalikuks.

(11) Kaevandamisloa ümberregistreerimisel loetakse kaevandamisloa saajale siduvaks ka loa lisaks olev kaevandamisjäätmekava ja graafilised lisad. Loa osalisel ümberregistreerimisel peab loa saaja esitama uue kaevandamisjäätmekava ning loa saaja ja kaevandamisloa omaja peavad esitama uued graafilised lisad.

(12) Kaevandamisloa suhtes ei kohaldata keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 60.

4. jagu **Kaevandamise tehnoloogilise protsessiga** **seonduvad nõuded, kaevandamise andmete** **esitamine ja kaevandamise ohutusnõuded**

§ 74. Vastutav spetsialist

(1) Kaevandamisprojekti koostab, kaevandamist korraldab ja juhhib ning markseiderimõõdistusi teeb selleks kompetentsust omav isik (edaspidi *vastutav spetsialist*).

(2) Vastutava spetsialisti kompetentsuse hindamisele ja tõendamisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 17 lõikes 3 sätestatud nõudeid. Eeldatakse, et vastutava spetsialisti kompetentsus on tõendatud ulatuses, mille kohta isikul on asjakohane kutseseadusele vastav kutse.

(3) Vastutava spetsialisti määrab kaevandaja kirjalikult. Ohutu ja nõuetekohase kaevandamise korraldamiseks ning juhtimiseks tuleb vajaduse korral määrata mitu vastutavat spetsialisti.

(4) Kaevandaja tagab, et vastutava spetsialisti töökoormus võimaldab tal täita oma tööülesandeid töö eripärale vastava nõutava hoolsusega.

§ 75. Kaevandamisprojekt

(1) Kaevandada võib vaid kaevandamisprojekti kohaselt.

(2) Kaevandamisprojekt peab olema koostatud sellises mahus ja nii, et selle järgi oleks võimalik ohutult ja nõuetekohaselt kaevandada.

(3) Kaevandamisprojekti peavad olema esitatud vähemalt järgmised andmed ja dokumendid:

- 1) asjakohased geoloogilised andmed;
- 2) mäeeraldise plaan, kaevanduse korral ka kaeveõõnte paiknemise plaan;
- 3) kasutatava tehnoloogia kirjeldus, põhjendus ja skeemid;
- 4) rakendatavate ohutuse tagamise abinõude kirjeldus;
- 5) kaevanduse korral ka avari liikvideerimise ja maa all viibivate isikute üle arvepidamise kord.

(4) Kaevandus käesoleva seaduse tähenduses on maavara allmaakaevandamisega tegelev tootmisüksus, mis koosneb maavara kaevandamiseks vajalikest maapealsetest ja maa-alustest ehitistest.

(5) Kaevandamisprojekti kohta esitatavad täpsustatud nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(6) Kaevandamisloa omaja tagab kaevanduse kaeveõõnte paiknemise plaani säilimise ja selle pärast kaevandamise lõppu Rahvusarhiivile püsivaks säilitamiseks üleandmise.

§ 76. Markšeiderimõõdistus

(1) Markšeiderimõõdistus on maavara kaevandamisel tehtav mõõdistamine ja mõõdistamistulemuste dokumenteerimine.

(2) [Kehtetu -[RT I, 25.05.2018, 1](#)- jõust. 01.01.2019]

(3) Markšeiderimõõdistusega tuleb tagada:

- 1) kaeveõõne projektikohane suunamine;
- 2) tehtud tööde tulemuste mõõdistamine ja dokumenteerimine;
- 3) maavara koguse määramine.

(4) Markšeiderimõõdistust tuleb korraldada nii, et mõõdistamistulemused oleksid kontrollitavad.

(5) Markšeiderimõõdistuse dokumentatsiooni peab kaevandamisloa omaja säilitama vähemalt kaevandamisloa kehtivusaja lõpuni.

(6) [Kehtetu -[RT I, 25.05.2018, 1](#)- jõust. 01.01.2019]

(7) [Kehtetu -[RT I, 25.05.2018, 1](#)- jõust. 01.01.2019]

(8) [Kehtetu -[RT I, 25.05.2018, 1](#)- jõust. 01.01.2019]

(9) Markšeiderimõõdistuse täpsustatud nõuded ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 77. Kaevandamismahu aruande esitamine

(1) Kaevandamisloa omaja on kohustatud esitama Keskkonnaametile kord kvartalis kaevandamismahu aruande.

(2) Kaevandamismahu aruandele esitatavad nõuded, sealhulgas selle sisu ning aruande vormi ja esitamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 78. Kaevandamise ohutusnõuded

(1) Kaevandamisel tuleb:

- 1) võtta kasutusele abinõud tulekahju, plahvatuse ning tervisele ohtliku keskkonna tekkimise avastamiseks, tõkestamiseks ja leviku vältimiseks;
- 2) tagada piisavate hoiatus- ja teiste kommunikatsioonisüsteemide olemasolu, et abistamis-, evakuatsiooni- ja päästeoperatsioone saaks alustada viivitamata ja need toimuksid tõrgeteta;

- 3) tähistada ja piirata ohutsoonid mäeeraldisel ja selle teenindusmaal;
- 4) veega täitunud kaeveõõne läheduses töötamise korral vältida vee läbimurret;
- 5) ära hoida või juhtida maapinna vajumist ja varisemist.

(2) Kaevandamisloa omaja on kohustatud tähistama jälgitavalt mäeeraldisel ja mäeeraldisel teenindusmaa piiri.

(3) Kaevanduses viibivate isikute arvestust tuleb pidada selliselt, et kõik kaevanduses viibivad isikud oleksid igal ajal tuvastatavad. Kaevanduses viibivad isikud peavad olema varustatud vajalike kaitsevahenditega.

(4) Kaevandamise ohutusnõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 79. Päästetöö kaevanduses

(1) Kaevanduse allmaakaevanduses korraldab päästetöid mäepäästeteenistus. Mäepäästeteenistuse toimimise tagab kaevandaja.

(2) Allmaakaevanduses käesoleva seaduse tähenduses on kaevandamise tulemusena tekkinud ja loodusliku lasundiga kaetud tühik maapõues, kus selle suuruse ja ligipääsetavuse tõttu saavad viibida inimesed.

(3) Kaevanduses päästetöö kohta esitatavad nõuded ja päästeasutustega tehtava koostöö korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

5. peatükk Uuritud ja kaevandatud maa korrastamine

§ 80. Uuritud ja kaevandatud maa korrastamise kohustus

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö loa, uuringuloa või kaevandamisloa omaja peab korrastama uuritud või kaevandatud maa tehnoloogia seisukohalt otstarbekal ajal. Korrastamiskohustus säilib ka juhul, kui luba on kehtivuse kaotanud või kehtetuks tunnistatud. Kui sama maavara uurimine või kaevandamine samas uuringuruumis või samal mäeeraldisel jätkub teise loa alusel, läheb korrastamiskohustus üle uue loa omajale.

(2) Luba omava juriidilise isiku likvideerimise korral korraldavad uuritud ja kaevandatud maa korrastamise kohustuse täitmise likvideerijad.

(3) Uuritud või kaevandatud maa on maa ja maapõu, mille looduslik seisund on üldgeoloogilise uurimistöö, geoloogilise uuringu või kaevandamisega muudetud.

(4) Uuritud ja kaevandatud maa korrastamiseks:

- 1) likvideeritakse või kohandatakse asupaiga keskkonnaga üldgeoloogilise uurimistöö, geoloogilise uuringu või kaevandamisega tehtud kaevandid, puuraugud ja muud rajatised;
- 2) kohandatakse kaevandatud maa metsamaaks, veekoguks, muuks tarbimisväärseks maaks või tunnustatud väärtusega maastikuks.

(5) Uuritud ja kaevandatud maa korrastamiseks võib teha käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatava töid, kui need on vajalikud selleks, et maad saaks edaspidi kasutada muul eesmärgil. Tööd tuleb ette näha kaevandatud maa korrastamise projektis.

(6) Kaevandatud maa korrastamisel tuleb tagada, et maa sobiks ümbritsevasse maastikku ega kujutaks oma iseärasuste tõttu ohtu seal liikuvatele inimestele või loomadele.

(7) Kaevandatud maa korrastamise või ehitamise eesmärgil kaevandamisjäätmete tagasitaitmisel peal- või allmaakaevandamise käigus tehtud kaeveõõntesse peab kaevandamisloa omaja:

- 1) tagama kaeveõõnte füüsilise stabiilsuse ja vajumite tekke vältimise, võttes arvesse jäätmeseaduse §-s 33¹ kehtestatud nõudeid;
- 2) vältima pinnase, pinna- ja põhjavee saastumist;
- 3) tagama kaeveõõntesse tagasi täidetud kaevandamisjäätmete korrastamisjärgse seire vastavalt jäätmeseaduse §-s 33¹ sätestatud nõuetele.

(8) Vee seisundi halvenemise ning õhu ja pinnase saastumise vältimiseks kohaldatakse kaevandatud maa korrastamisele jäätmeseaduse § 33¹ lõike 8 alusel kehtestatud nõudeid.

(9) Kaeveõõnte täitmisel kasutatavate muude kui kaevandamisjäätmete suhtes kohaldatakse asjakohastel juhtudel jäätmeseaduse, sealhulgas selle § 33 lõike 1 punkti 1 alusel prügilate kohta kehtestatud nõudeid.

(10) Uuritud ja kaevandatud maa korrastamise täpsustatud nõuded ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 81. Korrastamistingimused ja kaevandatud maa korrastamise projekt

- (1) Kaevandatud maa korrastatakse kaevandatud maa korrastamise projekti (edaspidi *korrastamisprojekt*) kohaselt.
- (2) Korrastamisprojekti koostamise korraldab kaevandamisloa omaja korrastamistingimustest lähtuvalt.
- (3) Korrastamistingimused esitab kaevandamisloa omajale ja nõusoleku korrastamisprojekti rakendamiseks annab Keskkonnaamet.
- (4) Korrastamistingimusi esitades peab Keskkonnaamet lähtuma keskkonnamõju hindamise soovitudest, kui keskkonnamõju on hinnatud, ja kaevandamisloale kantud korrastamise suunast. Põhjendatud juhul võib lähtuda korrastamistingimusi esitades ka muust korrastamise suunast, kui selle mõju on keskkonnamõju hindamise või keskkonnamõju strateegilise hindamise raames hinnatud.
- (5) Keskkonnaamet küsib korrastamistingimuste kohta maaomaniku ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvamust ja juhul, kui kaevandatud maa asub riigikaitse ehitise maa-alal või selle piiranguvööndis, ka Kaitseministeeriumi arvamust.
- (6) Keskkonnaamet esitab korrastamistingimused kuue kuu jooksul alates kaevandamisloa omajalt sellekohase taotluse saamisest.
- (7) Keskkonnaamet võib pikendada käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud tähtaega, kui ilmnevad asjaolud, mis ei võimalda korrastamistingimuste esitamist selle tähtaja jooksul.
- (8) Keskkonnaamet saadab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud nõusoleku kavandi ja korrastamisprojekti nende kohta arvamuse saamiseks maavarade komisjonile, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul nende saamisest arvates.
- (9) Korrastamisprojekti sisu kohta esitatavad nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 82. Kaevandatud maa ja selle korrastamise aruanne

- (1) Kaevandamisloa omaja on kohustatud esitama kaevandamisloa andjale markšeiderimõõdistamise andmete alusel koostatud aruande kaevandatud maa ja selle korrastamise kohta.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud aruanne esitatakse markšeiderimõõdistamise toimumise kvartalile järgnevas kvartalis koos kaevandamismahu aruandega.
- (3) Kaevandatud maa ja selle korrastamise kohta aruande esitamise korra ja aruande vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 83. Katastriüksuse mõõdistamise kohustus

Kaevandamisloa omaja on kohustatud kinnisasja omaniku nõudmisel pärast kaevandatud maa korrastamise tööde lõpetamist teostama katastriüksuse mõõdistamise ning esitama enne korrastamistööde vastuvõtukomisjoni töö alustamist kinnisasja omanikule katastrimõõdistamise dokumentatsiooni vastavalt maakatastriseaduse § 17 lõike 2 alusel kehtestatud korrale.

§ 84. Korrastamiskohustuse täitmise tähtaeg

- (1) Uuritud maa peab olema korrastatud enne üldgeoloogilise uurimistöo või geoloogilise uuringu aruande esitamist, või kui aruannet ei esitata, enne üldgeoloogilise uurimistöo loa või uuringuluba kehtivuse lõppemist. Kui üldgeoloogilise uurimistöo luba või uuringuluba tunnistatakse kehtetuks enne uuritud maa korrastamise kohustuse täidetaks tunnistamist, tuleb uuringuruum ja selle teenindusala korrastada loa kehtetuks tunnistamise otsuses määratud tähtpäevaks.
- (2) Kaevandatud maa tuleb korrastada enne kaevandamisloa kehtivuse lõppemist. Kui kaevandamisloa tunnistatakse kehtetuks enne kaevandatud maa korrastamise kohustuse täidetaks tunnistamist, tuleb kaevandatud maa korrastada loa kehtetuks tunnistamise otsuses määratud tähtpäevaks.

§ 85. Korrastamiskohustuse üleminek kinnisasja omanikule

- (1) Kui kinnisasja omanik ei luba pärast üldgeoloogilise uurimistöo loa, uuringuloa või kaevandamisloa kehtivuse lõppemist korrastamistegevust oma kinnisasjal, läheb selle kinnisasja korrastamise kohustus üle kinnisasja omanikule.

(2) Kinnisasja omanik peab alustama uuritud või kaevandatud maa korrastamise töid aasta jooksul pärast korrastamiskohustuse temale üleminekut.

§ 86. Uuringuruumi korrastamise kohustuse täidetaks tunnistamine

- (1) Uuritud maa korrastamise kohta koostab korrastamistöö tegija akti.
- (2) Korrastamistöö tegija küsib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud akti kohta arvamust kinnisasja omanikult. Kinnisasja omaniku arvamus kantakse aktile.
- (3) Korrastamiskohustus on täidetud, kui uuritud maa korrastamise akti on heaks kiitnud Keskkonnaamet.
- (4) Keskkonnaamet kiidab uuritud maa korrastamise akti heaks, kui uuritud maa on korrastatud nõuetekohaselt.

§ 87. Kaevandatud maa korrastamise kohustuse täidetaks tunnistamine ja korrastamistööde vastuvõtukomisjon

- (1) Kaevandatud maa korrastamise kohustuse tunnistab täidetuks kaevandamisloa andja, võttes arvesse korrastamistööde vastuvõtukomisjoni ettepanekut. Korrastamistööde vastuvõtukomisjoni moodustab ja komisjoni juhataja määrab kaevandamisloa andja.
- (2) Korrastamistööde vastuvõtukomisjoni koosseisu nimetatakse kaevandamisloa andja esindaja, mäeeraldise ja selle teenindusmaa kinnisasja omanik või tema esindaja või riigimaa korral kinnisasja valitseja või tema volitatud isik, kohaliku omavalitsuse üksuse esindaja ja vajalik arv asjatundjaid komisjoni moodustaja äranägemisel.
- (3) Korrastamistööde vastuvõtukomisjoni ülesanded on:
  - 1) kontrollida korrastamistööde ja korrastatud maa vastavust käesoleva seaduse §-s 80 ja selle alusel kehtestatud nõuetele ning korrastamisprojektile;
  - 2) teha kaevandamisloa andjale ettepanek kaevandatud maa korrastamise kohustuse täidetaks tunnistamise kohta, kui see on korrastatud nõuetekohaselt ja vastavuses korrastamisprojektiga, või kui maa ei ole korrastatud nõuete ja korrastamisprojekti kohaselt, teha motiveeritud ettepanek jätta kaevandatud maa korrastamise kohustus täidetaks tunnistamata.
- (4) Kaevandatud maa korrastamise kohustuse täidetaks tunnistamise otsuse koopia edastab kaevandamisloa andja katastripidajale.
[RT I, 05.01.2018, 1- jõust. 01.02.2018]

§ 88. Ettenägematute korrastamisvigade kõrvaldamine

Kui kolme aasta jooksul pärast kaevandatud maa korrastamise kohustuse täidetaks tunnistamist ilmnevad olulised keskkonnahäiringud, mida ei olnud võimalik kaevandatud maa korrastamise kohustuse täidetaks tunnistamise ajal ette näha, kuid mis on tingitud kaevandatud maa korrastamise nõuete või korrastamisprojekti eiramisest, on nende kõrvaldamise kohustus korrastamiseks kohustatud olnud isikul.

6. peatükk

Kinnisasja omaniku suhted üldgeoloogilise uurimistöö loa, uuringuloa ja kaevandamisloa omajaga ning üldgeoloogilise uurimistöö, geoloogilise uuringu ja kaevandamisega tekitatud kahju hüvitamine

§ 89. Kinnisasja kasutamise õigus

- (1) Kui üldgeoloogiline uurimistöö ei ole maavara otsing, on kinnisasja omanik kohustatud seda oma kinnisasjal lubama.
- (2) Üldgeoloogilist uurimistööd, mis ei ole maavara otsing, ei või teha kinnisasja omaniku nõusolekuta õuemaal, hoonete all ning elamule lähemal kui 50 meetrit.
- (3) Teisele isikule kuuluval kinnisasjal võib teha maavara otsinguks üldgeoloogilist uurimistööd, geoloogilist uuringut või kaevandada maavara kokkuleppel kinnisasja omanikuga.

§ 90. Riigile kuuluva kinnisasja kasutamine

- (1) Riigile kuuluva kinnisasja kasutamiseks maavara otsingu eesmärgil üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu tegemiseks on vajalik riigivara valitseja nõusolek.

(2) Maareformi seaduse § 31 lõikes 2 nimetatud maa kasutamiseks eraldi käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõusolekut ei anta ning õiguse nimetatud maa kasutamiseks üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu eesmärgil annab üldgeoloogilise uurimistöö luba või uuringuluba.

(3) Riigile kuuluva kinnisasja kasutamine üldgeoloogiliseks uurimistööks ja geoloogiliseks uuringuks on tasuta.

(4) Riigile kuuluv kinnisasi antakse kaevandamiseks kasutada rendile andmise, kasutusvalduse või hoonestusõiguse seadmise teel.

(5) Riigile kuuluv kinnisasi antakse kaevandamiseks kasutada isikule, kellele kaevandamisloa andja on loa andnud. Kinnisasja kaevandamiseks kasutada andmisel ei korraldata avalikku enampakkumist ega eelläbirääkimistega pakkumist.

(6) Riigile kuuluva kinnisasja kaevandamiseks kasutada andmise korraldab riigivara valitseja või tema volitatud asutus.

(7) Kaevandamiseks kasutada antud riigile kuuluva kinnisasja kasutamise tasu aastamäär on viis protsenti maa maksustamise hinnast, või kui on tehtud maa erakorraline hindamine, siis viis protsenti maa erakorralisel hindamisel määratud maa maksumusest. Riigile kuuluva kinnisasja kaevandamiseks kasutada andjal on õigus muuta kasutustasu suurust maa maksustamishinna muutumisel maa korralise hindamise käigus või maa erakorralise hindamise alusel pärast kolme aasta möödumist kasutusõiguse andmise lepingu sõlmimisest ning uuesti pärast kolme aasta möödumist tasu viimasest muutmisest.

(8) Maa kasutamise õiguse saanud isik tasub kinnisasja kaevandamiseks kasutada andmisega seotud kulud.

(9) Kaevandamiseks kasutada antud riigile kuuluva kinnisasja või selle osa, millel kaevandamist ei toimu, võib kaevandamisloa omaja anda riigivara valitseja või tema volitatud asutuse nõusolekul allrendile. Allrendile andmine ei tohi takistada loast tulenevate kohustuste täitmist. Allrendile andmise lepingu peab kinnisasja kasutaja esitama kinnisasja kasutada andmise korraldajale, kes tagab selle avalikustamise riigi kinnisvararegistris.

(10) Riigile kuuluva kinnisasja kaevandamiseks kasutada andmise täpsustatud nõuded ja korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.

§ 91. Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa omaja õigus kasutada uuringuruumi ning uuringuruumi teenindusala

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa omajal on õigus loaga määratud uuringuruumis ja uuringuruumi teenindusalal rajada puurauke ja kaeveõõsi loas määratud mahus, rajada geoloogiliseks tööks vajalikke ajutisi ehitisi, raiuda maha geoloogilist tööd takistavaid puid ning tasandada uuringuplatsi.

(2) Kinnisasja omanikul ei ole üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa kehtivusajal geoloogiliseks tööks püstitatud ajutise ehitise kasutamise õigust ning ehitisi ei muutu üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa kehtivusajal tema kinnisasja oluliseks osaks, kui ehitise omanik ja kinnisasja omanik ei ole kokku leppinud teisiti.

§ 92. Üldgeoloogilise uurimistöö ja geoloogilise uuringuga tekitatud kahju hüvitamine

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa omaja hüvitavad üldgeoloogilise uurimistööga ning geoloogilise uuringuga tekitatud kahju sõltumata oma süüst.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kahju hüvitamise nõude aegumisele kohaldatakse tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 150 lõigetes 1 ja 2 sätestatut.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõue aegub, sõltumata tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 150 lõigetes 1 ja 2 sätestatust, hiljemalt kümne aasta möödumisel üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa kehtivuse lõppemisest arvates.

§ 93. Kaevandamisega ja maapõue kasutamiseega tekitatud kahju hüvitamine

(1) Kaevandamisloa omaja hüvitab kaevandamisega tekitatud kahju sõltumata oma süüst.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut kohaldatakse ka isiku suhtes, kes kasutab maapõue käesoleva seaduse § 95 lõike 1, § 96 lõike 1, § 99 lõike 1 ja § 100 lõike 1 alusel.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud kahju hüvitamise nõude aegumisele kohaldatakse tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 150 lõikeid 1 ja 2.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud nõue aegub, sõltumata tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 150 lõigetes 1 ja 2 sätestatust, hiljemalt kümne aasta möödumisel kaevandamisloa kehtivuse lõppemisest või käesoleva seaduse §-des 95, 96, 99 ja 100 nimetatud maapõue kasutamise lõpetamisest arvates.

(5) Kui kahju on loa alusel kaevandamisel või käesoleva seaduse § 95 lõikes 1, § 96 lõikes 1, § 99 lõikes 1 ja § 100 lõikes 1 nimetatud alusel maapõue kasutamisel tekkinud rohkem kui kümme aastat pärast kaevandamisloa kehtivuse lõppemist või käesoleva seaduse §-des 95, 96, 99 ja 100 nimetatud maapõue kasutamise lõpetamisest, hüvitab tekkinud kahju riik maavara kaevandamisõiguse laekunud tasu arvelt. Riik hüvitab tekkinud kahju ka juhtudel, kui see tekkis pärast juriidilisest isikust loa omaja või maapõue kasutanud isiku likvideerimist või maapõue kasutanud isiku surma.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud kahju hüvitamiseks esitatakse taotlus Keskkonnaametile.

§ 94. Üldgeoloogilise uurimistöö loa, uuringuloa ja kaevandamisloa omaja õigus kasutada erateed

(1) Erateed kasutatakse ehitusseadustikus ja asjaõigusseaduses sätestatud tingimustel.

(2) Kui eratee omanik ning üldgeoloogilise uurimistöö loa, uuringuloa või kaevandamisloa omaja kokkulepet ei saavuta ja loa omajal puudub uuringuruumile, uuringuruumi teenindusalale, mäeeraldisele või mäeeraldise teenindusmaale avalikult kasutatavalt teelt muu juurdepääs, on tal õigus nõuda uuringuruumile, uuringuruumi teenindusalale, mäeeraldisele või mäeeraldise teenindusmaale juurdepääsu loa kehtivusajaks asjaõigusseaduse §-s 156 sätestatud korras.

7. peatükk

Muud maapõue kasutamise viisid

§ 95. Füüsilisest isikust kinnisasja omaniku õigus maapõue kasutamiseks

(1) Maavara ning maavarana arvele võtmata kivimit, setendit, vedelikku ja gaasi on füüsilisest isikust kinnisasja omanikul õigus talle kuuluva kinnisasja piires võtta kaevandamisloata isiklikus majapidamises kasutamise eesmärgil, kui seadus ei sätesta teisiti.

(2) Kinnisasja omanik võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õiguse anda ka kinnisasja kasutamise õigust omavale füüsilisele isikule.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel võetud maavara ning maavarana arvele võtmata kivimit ja setendit on sama isiku teisele kinnisasjale lubatud transportida ainult Keskkonnaameti loal.

(4) Loa saamiseks esitab kinnisasja omanik või kinnisasja kasutamise õigust omav isik Keskkonnaametile enne transportimist taotluse. Taotluses tuleb märkida transportitava maavara või maavarana arvele võtmata kivimi, setendi, vedeliku või gaasi ligikaudne kogus ja kvaliteet, milleks seda soovitakse kasutada, kavandatava veo aeg ning marsruut. Kinnisasja kasutamise õigust omav isik lisab taotlusele käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õiguse saamist tõendava dokumendi.

(5) Keskkonnaamet otsustab loa andmise 14 päeva jooksul taotluse saamisest arvates. Kui Keskkonnaamet vajab taotluse esitajalt täiendavaid andmeid, pikeneb loa andmise tähtaeg andmete saamiseks kuluva aja võrra.

(6) Keskkonnaamet keeldub loa andmisest, kui maavara või maavarana arvele võtmata kivimi, setendi, vedeliku või gaasi kasutusotstarve ei vasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule või selle eemaldamisega looduslikust seisundist kaasneb või võib kaasneda keskkonnoaht või oluline keskkonnahäiring.

(7) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel võetud maavara kohta esitab kinnisasja omanik või kinnisasja kasutamise õigust omav isik keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötlejale võetud maavara hinnangulise koguse andmed maavaraliikide kaupa.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud andmed esitab kinnisasja omanik või kinnisasja kasutamise õigust omav isik kirjalikult 30 päeva jooksul pärast maavara võtmist.

§ 96. Ehitamisel, maaparandushoiutöödel, maaparandussüsteemi ehitamisel ja põllumajandustöödel üle jääva kaevise tarbimine ning võõrandamine

(1) Kinnisasja omanikul või kinnisasja kasutamise õigust omaval isikul on õigus tarbida ja võõrandada, kaasa arvatud kaubastada, ehitamise, maaparandushoiutööde ja maaparandussüsteemi ehitamise või põllumajandustööde käigus tekkivat ja üle jäävat kaevist.

(2) Ehitamisel maapõues tehtavate tööde, nagu kraavi, vundamendi ja allmaaehtise rajamine, ning maaparandushoiutööde ja maaparandussüsteemi ehitamise ning põllumajandustööde käigus kaevise tekitamist ja kasutamist ei käsitata kaevandamisena.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel võetud maavara kohta, mida tarbitakse sama kinnisasja piires, kust see võeti, esitab kinnisasja omanik või kinnisasja kasutamise õigust omav isik pärast maavara looduslikust seisundist eemaldamist Keskkonnaametile teatise, milles kirjeldab:

- 1) eemaldatud maavara kogust ja kvaliteeti;
- 2) olemasoleva plaanimaterjali alusel kaevist tekitava tegevuse asukohta.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud teatise esitab kinnisasja omanik või kinnisasja kasutamise õigust omav isik kirjalikult 30 päeva jooksul pärast maavara looduslikust seisundist eemaldamist.

§ 97. Ehitamisel, maaparandushoiutöödel, maaparandussüsteemi ehitamisel ja põllumajandustöödel üle jääva kaevise võõrandamise luba

(1) Käesoleva seaduse §-s 96 sätestatud juhul ehitamisel maapõues tehtavate tööde, maaparandushoiutööde, maaparandussüsteemi ehitamise ja põllumajandustööde käigus üle jääva kaevise võõrandamine või selle väljaspool kinnisasja tarbimine on lubatud ainult Keskkonnaameti loal.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa saamiseks esitab kinnisasja omanik või kinnisasja kasutamise õigust omav isik Keskkonnaametile taotluse, milles kirjeldab:

- 1) kaevise kogust ja kvaliteeti;
- 2) kaevise kasutamise eesmärki ja asukohta;
- 3) kaevist tekitava tegevuse kalenderplaani;
- 4) olemasoleva plaanimaterjali alusel kaevist tekitava tegevuse asukohta.

(3) Ehitamise, maaparandushoiutööde, maaparandussüsteemi ehitamise ja põllumajandustööde käigus üle jääva kaevise võõrandamise või selle väljaspool kinnisasja kasutamise taotlusele lisatakse asjaomase tegevusloa või projektdokumentatsiooni koopiad, kui need on nõutavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tegevuse korraldamiseks.

(4) Ehitamise, maaparandushoiutööde, maaparandussüsteemi ehitamise ja põllumajandustööde käigus üle jääva kaevise väljaspool kinnisasja kasutamise taotlusele lisatakse vastuvõtva kinnisasja omaniku või vastuvõtva kinnisasja kasutamise õigust omava isiku nõusolek.

(5) Keskkonnaamet otsustab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa andmise 14 päeva jooksul taotluse saamisest arvates. Kui Keskkonnaamet vajab taotluse esitajalt täiendavaid andmeid, pikeneb loa andmise tähtaeg andmete saamiseks kuluva aja võrra.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa kehtivusaeg on kuni aasta.

(7) Keskkonnaamet keeldub käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa andmisest, kui esineb vähemalt üks järgmistest põhjustest:

- 1) võõrandatav või väljaspool kinnisasja kasutatav kaervis ei ole saanud ehitamise, maaparandushoiutööde ja maaparandussüsteemi ehitamise või põllumajandustööde käigus;
- 2) maavara või maavarana arvele võtmata kivimit või setendit on looduslikust seisundist eemaldatud suuremas koguses, kui see oli vajalik ehitamiseks, maaparandushoiutöödeks ja maaparandussüsteemi ehitamiseks või põllumajandustöödeks;
- 3) kaevise kasutamise korral väljaspool kinnisasja ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotlusele lisatud käesoleva paragrahvi lõikes 4 nõutud nõusolekut;
- 4) taotluses kirjeldatud tegevuse eesmärk on kaevandamine.

(8) Käesoleva paragrahvi lõike 7 punktides 1 ja 4 sätestatud juhtudel ning punktis 2 sätestatud juhul osas, milles kaevise võtmine ei olnud vajalik ehitamiseks, maaparandushoiutöödeks ja maaparandussüsteemi ehitamiseks või põllumajandustöödeks, peab kinnisasja omanik või kinnisasja kasutamise õigust omav isik taastama kaevise tekitamisele eelnenud looduslikule seisundile võimalikult lähedase olukorra.

(9) Käesoleva paragrahvi lõikest 1 tulenevat loa omamise nõuet ei kohaldata:

- 1) maaparandushoiutöödel, maanteekraavide puhastamisel, tehnovõrkude ja -rajatiste rajamisel vastava projektiga määratud mahus või projekti puudumisel vastava töö tegemiseks põhjendatud mahus tekkivale kaevisele;
- 2) tee ehitamisel saadud kaevisele, kui seda kasutatakse sama objekti tarbeks.

§ 98. Tasu ehitamisel, maaparandushoiutööde, maaparandussüsteemi ehitamise ja põllumajandustööde käigus looduslikust seisundist eemaldatud maavara eest, mida tarbitakse sama kinnisasja piires, ning kaevise võõrandamise ja väljaspool kinnisasja tarbimise eest

Ehitamisel, maaparandushoiutööde, maaparandussüsteemi ehitamise ja põllumajandustööde käigus looduslikust seisundist eemaldatud maavara eest, mida tarbitakse sama kinnisasja piires, ning kaevise võõrandamise ja väljaspool kinnisasja tarbimise eest tasutakse keskkonnatasu keskkonnatasude seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide järgi, välja arvatud käesoleva seaduse § 97 lõikes 9 sätestatud juhtudel.

§ 99. Katendi ja mäeeraldise teenindusmaalt looduslikust seisundist eemaldatava maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi tarbimine ning võõrandamine

(1) Kaevandamisloa omajal on õigus tarbida ja võõrandada pealmaakaevandamisel eemaldatavat maavara katendit ning mäeeraldise teenindusmaalt käesoleva seaduse § 42 lõike 3 punkti 2 alusel looduslikust seisundist eemaldatavat maavara ja maavarana arvele võtmata kivimit ning setendit.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel võetud maavara kohta, mida tarbitakse sama mäeeraldise teenindusmaa piires, kust see võeti, või mäeeraldise piires, mille kohale või ümber on see teenindusmaa määratud, esitab kaevandamisloa omaja pärast maavara looduslikust seisundist eemaldamist Keskkonnaametile teatise, milles kirjeldab:

- 1) eemaldatava maavara kogust ja kvaliteeti;
- 2) olemasoleva plaanimaterjali alusel kaevist tekitava tegevuse asukohta.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmed esitab kaevandamisloa omaja kirjalikult 30 päeva jooksul pärast maavara looduslikust seisundist eemaldamist.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud katendi ja mäeeraldise teenindusmaalt looduslikust seisundist eemaldatava maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võõrandamine ning väljaspool mäeeraldist või mäeeraldise teenindusmaad tarbimine on lubatud ainult Keskkonnaameti loal, arvestades käesolevas seaduses sätestatud mullakaitseõudeid.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud loa saamiseks esitab kaevandamisloa omaja Keskkonnaametile taotluse, mis sisaldab:

- 1) katendi ja mäeeraldise teenindusmaalt looduslikust seisundist eemaldatava maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi koguse ning kvaliteedi kirjeldust;
- 2) võõrandatava või väljaspool mäeeraldist või mäeeraldise teenindusmaad tarbitava maavara ja katendi ning mäeeraldise teenindusmaalt looduslikust seisundist eemaldatava maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi koguse, kvaliteedi ning tarbimise asukoha kirjeldust;
- 3) kavandatava tegevuse kalenderplaani;
- 4) tegevuse asukoha plaani;
- 5) kaevandamisloa numbrit, mille alusel katend, maavara, kivim või setend looduslikust seisundist eemaldati.

(6) Keskkonnaamet otsustab käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud loa andmise 14 päeva jooksul taotluse saamisest arvates. Kui Keskkonnaamet vajab taotluse esitajalt täiendavaid andmeid, pikeneb loa andmise tähtaeg andmete saamiseks kuluva aja võrra.

(7) Katendi ja mäeeraldise teenindusmaalt looduslikust seisundist eemaldatava maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võõrandamise ning väljaspool mäeeraldist või mäeeraldise teenindusmaad tarbimise eest arvutatakse ja makstakse keskkonnatasu keskkonnatasude seaduse ning selle alusel kehtestatud õigusaktide järgi.

(8) Keskkonnaamet keeldub loa andmisest, kui esineb vähemalt üks järgmistest põhjustest:

- 1) katendi ja mäeeraldise teenindusmaalt looduslikust seisundist eemaldatava maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võõrandamisega ning väljaspool mäeeraldist või mäeeraldise teenindusmaad tarbimisega kaasneb või võib kaasneda keskkonnanõu või oluline keskkonnahäiring;
- 2) kaevandatud ala korrastamisel ei oleks võimalik järgida kaevandatud maa korrastamise nõudeid;
- 3) kaevandatud ala ei ole saadud kaevandamisloa alusel;
- 4) taotluses ei ole arvestatud käesolevas seaduses sätestatud mullakaitseõudeid.

§ 100. Püsiasiustusega väikesaare kohaliku omavalitsuse üksuse õigus maapõue kasutamiseks

(1) Maavara ning maavarana arvele võtmata kivimit ja setendit on püsiasiustusega väikesaarte seaduse § 2¹ lõike 1 alusel väikesaarte nimistusse arvatud väikesaare (edaspidi *püsiasiustusega väikesaare*) kohaliku omavalitsuse üksusel või tema volitatud isikul õigus sellel püsiasiustusega väikesaarel asuvalt kinnisasjalt võtta kaevandamisloata kohaliku omavalitsuse üksuse ülesannete täitmise eesmärgil, kui seadus ei sätesta teisiti. [RT I, 20.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) Kui kinnisasi, kust maavara ning maavarana arvele võtmata kivimit ja setendit soovitakse võtta, ei kuulu püsiasiustusega väikesaare kohaliku omavalitsuse üksusele, on maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmiseks vaja kinnisaja omaniku kirjalikku nõusolekut.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmist ei käsitata kaevandamisena.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel võetud maavara ning maavarana arvele võtmata kivimit ja setendit on õigus tarbida vaid selle püsiasiustusega väikesaare piires, kust maavara ning maavarana arvele võtmata kivim ja setend võeti.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel võetud riigile kuuluva maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi eest ei pea tasuma kaevandamisõiguse tasu.

§ 101. Maavara või maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise luba

(1) Maavara ning maavarana arvele võtmata kivimit ja setendit on käesoleva seaduse § 100 lõike 1 alusel lubatud võtta ainult Keskkonnaameti loal.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud maavara või maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise loa saamiseks esitab püüasustusega väikesaare kohaliku omavalitsuse üksus Keskkonnaametile enne maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmist taotluse, milles tuleb märkida:

- 1) maavara ning maavarana arvele võtmata kivimit ja setendit võtma volitatud isiku nimi ning registrikood, kui võtjaks ei ole püüasustusega väikesaare kohaliku omavalitsuse üksus;
- 2) maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi ligikaudne kogus ning kvaliteet;
- 3) maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise koht;
- 4) teave selle kohta, milleks maavara ning maavarana arvele võtmata kivimit ja setendit kasutatakse;
- 5) teave selle kohta, kui kaua tegevus kestab.

(3) Keskkonnaamet otsustab loa andmise 90 päeva jooksul taotluse saamisest arvates. Kui Keskkonnaamet vajab taotluse esitajalt täiendavaid andmeid, pikeneb loa andmise tähtaeg andmete saamiseks kuluva aja võrra.

(4) Loa andmise menetlemisel korraldatakse avatud menetlus.

(5) Kui maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise koht asub riigikaitse ehitise maalal või selle piiranguvööndis, saadab loa andja käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluse arvamuse saamiseks Kaitseministeriumile, kes esitab oma arvamuse kirjalikult 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates.

(6) Kui maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise koht asub kinnismälestisel, muinsuskaitsealal või selle kaitsevööndis, saadab loa andja käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluse arvamuse saamiseks Muinsuskaitseametile, kes esitab oma arvamuse kirjalikult 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates.

(7) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud luba taotletakse enne aasta möödumist maavara otsinguks antud üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa kehtivuse lõppemisest ja taotleja ei ole selle loa omaja, peab loa taotleja esitama selle üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa omaja nõusoleku.

(8) Maapõue osa kohta, mille uurimiseks on maavara otsinguks üldgeoloogilise uurimistöö luba või uuringuluba antud, ei anta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud luba teisele isikule.

(9) Maapõue osa kohta, mille uurimiseks on maavara otsinguks üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa või kaevandamisloa taotlus esitatud, ei anta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud luba teisele isikule.

(10) Kui puudub käesoleva seaduse § 100 lõikes 2 ja käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud nõusolek ning käesoleva paragrahvi lõigetes 8 ja 9 nimetatud juhtudel, jätab loa andja maavara või maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise loa taotluse läbi vaatamata.

(11) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loale märgitakse lisaks käesoleva seaduse § 56 lõike 1 punktis 8 sätestatud järgmised andmed:

- 1) püüasustusega väikesaare kohaliku omavalitsuse üksuse nimi ja registrikood;
- 2) maavara ning maavarana arvele võtmata kivimit ja setendit võtma volitatud isiku nimi ning registrikood, kui võtjaks ei ole püüasustusega väikesaare kohaliku omavalitsuse üksus;
- 3) maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi ligikaudne kogus ning kvaliteet;
- 4) maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise koha kinnisasja andmed ning katastritunnus;
- 5) maavara või maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise loa kehtivusaeg;
- 6) meetmed, mida rakendatakse maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmisest inimese tervisele, varale ning keskkonnale tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks.

(12) Käesoleva paragrahvi lõike 11 punktis 2 sätestatud juhul märgitakse püüasustusega väikesaare kohaliku omavalitsuse üksus loale loa omajana.

(13) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 11 nimetatule võib loale märkida käesoleva seaduse § 56 lõikes 2 nimetatud teabe.

(14) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa kehtivusaeg on kuni viis aastat.

(15) Keskkonnaamet keeldub käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa andmisest, kui:

- 1) maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmisega kaasneb või võib kaasneda keskkonnoaht või oluline keskkonnahäiring;
- 2) maavara võtmisel ei ole tagatud maardlasse jääva maavara kasutamise- ja kaevandamisväärsena säilimine;

3) taotletava loa alusel tehtavad tööd piiraksid oluliselt varem antud kaevandamisloast tulenevate õiguste või kohustuste teostamist;

4) maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise koht asub riigikaitse ehitise maa-alal või selle piiranguvööndis ja kavandatud tegevus võib ohustada riigikaitse ehitist või riigikaitse ehitisele määratud või kavandatud ülesannete täitmist või riigikaitse ehitise töövõimet;

5) maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise koht asub kinnismälestisel, muinsuskaitsealal või selle kaitsevööndis ja kavandatud tegevus võib ohustada kinnismälestist või muinsuskaitseala või nende säilimist neile ainuomases keskkonnas;

6) maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise koht asub kaitstaval loodusobjektidel ja kavandatud tegevus võib ohustada kaitstava loodusobjekti seisundit või kaitse-eesmärgi saavutamist.

§ 102. Maavara või maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise loa muutmine ning kehtetuks tunnistamine

(1) Käesoleva seaduse § 101 lõikes 1 nimetatud luba muudetakse, kui esineb vähemalt üks järgmistest põhjustest:

1) loa omaja esitab maavara või maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise loa muutmiseks põhjendatud taotluse;

2) õnnetuse vältimiseks tuleb kasutada maavara või maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise loa määratud abinõusid;

3) seire tulemusel või muul viisil selgub, et maavara või maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise loa lubatud tegevusega kaasneb keskkonnaohu või oluline keskkonnanähting ning huvi loa muutmata jätmiseks ei ole ülekaalukas.

(2) Käesoleva seaduse § 101 lõikes 1 nimetatud loa kehtivusaega võib põhjendatud taotluse alusel pikendada kuni viie aasta kaupa.

(3) Keskkonnaamet tunnistab käesoleva seaduse § 101 lõikes 1 nimetatud loa kehtetuks, kui esineb käesoleva seaduse § 39 lõike 1 punktis 1 nimetatud põhjus.

(4) Keskkonnaamet võib tunnistada käesoleva seaduse § 101 lõikes 1 nimetatud loa kehtetuks, kui esineb käesoleva seaduse § 39 lõike 2 punktis 2 nimetatud põhjus ja loa muutmise ei ole võimalik avalikku või kolmanda isiku huvi tõhusalt kaitsta.

§ 103. Püüasustusega väikesaare kohaliku omavalitsuse üksuse poolt maavara võtmise kohta andmete esitamine ning maavara ja maavarana arvele võtmata kivimi ning setendi võtmise ohutusnõuded

(1) Käesoleva seaduse § 101 lõikes 1 nimetatud loa alusel võetud maavara kohta esitab püüasustusega väikesaare kohaliku omavalitsuse üksus kord aastas Keskkonnaametile teatise, milles kirjeldab eemaldatud maavara kogust ja kvaliteeti. Teatis tuleb esitada aruandeaastale järgneva kuu 25. kuupäevaks olenemata sellest, kas maavara on aruandeperioodil võetud või mitte.

(2) Käesoleva seaduse § 101 lõikes 1 nimetatud loa alusel maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmisel kohalduvad käesoleva seaduse § 78 lõike 1 punktides 1 ning 2 sätestatud ohutusnõuded.

(3) Käesoleva seaduse § 101 lõikes 1 nimetatud loa omaja on kohustatud maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise koha tähistama.

§ 104. Püüasustusega väikesaare kohaliku omavalitsuse üksuse kohustus maa korrastada

(1) Pärast käesoleva seaduse § 101 lõikes 1 nimetatud loa alusel maavara või maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmist korrastatakse maa, arvestades käesoleva seaduse § 80 lõigetes 4 ja 6, lõike 7 punktides 2 ja 3 ning lõigetes 8 ja 9 sätestatud nõudeid.

(2) Püüasustusega väikesaare kohaliku omavalitsuse üksus peab korrastama maa tehnoloogia seisukohalt otstarbekal ajal. Korrastamiskohustus säilib ka juhul, kui luba on kehtivuse kaotanud.

(3) Maa korrastatakse korrastamistingimuste kohaselt.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud korrastamistingimused annab Keskkonnaamet. Keskkonnaamet küsib korrastamistingimuste kohta maaomaniku arvamust.

(5) Korrastamistingimuste andmisel lähtutakse käesoleva seaduse § 81 lõigetes 6 ja 7 sätestatud tähtaegadest.

(6) Maa korrastamise kohta koostab püüasustusega väikesaare kohaliku omavalitsuse üksus akti.

(7) Keskkonnaamet tunnistab käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud akti alusel maa korrastamise kohustuse täidetuks, kui maa on korrastatud käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud nõuetest lähtudes.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud akti sisu ja vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 105. Süsinikdioksiidi maapõues säilitamine

(1) Eesti Vabariigi territooriumil ja Eesti mandrilava all on atmosfääriõhu kaitse seaduse kohane süsinikdioksiidi maapõues säilitamine keelatud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud keeldu ei kohaldata, kui maapõues säilitatava süsinikdioksiidi kogumaht on väiksem kui 100 000 tonni ning säilitamine toimub teadusuuringute ja arendustegevuse raames või uute toodete ja protsesside katsetamise eesmärgil.

§ 106. Allmaakaevandamine kasutamise muul otstarbel kui kaevandamine

Allmaakaevandamine kasutamisel muul otstarbel kui kaevandamine tuleb järgida asjakohaseid allmaakaevandamise kohta kehtivaid nõudeid.

8. peatükk Riiklik järelevalve

§ 107. Riiklik järelevalve

(1) Riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõigetes 3–5 viidatud nõuded, täitmise üle teostab Keskkonnainspeksioon.

(2) Keskkonnaamet loa andjana teostab järelevalvet käesoleva seaduse §-dest 39, 71, 77, 82, 84, 85, 88, 89, 97 ja 102, § 103 lõikest 1 ning §-st 104 tulenevate nõuete täitmise üle.

(3) Maa-amet teostab järelevalvet käesoleva seaduse §-st 25 tulenevate nõuete täitmise üle.

(4) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet teostab järelevalvet käesoleva seaduse §-dest 74–76, § 78 lõigetest 1, 3 ja 4, § 103 lõikest 2 ning §-st 106 tulenevate nõuete täitmise üle.
[RT I, 12.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(5) Päästeamet teostab järelevalvet käesoleva seaduse §-st 79 tulenevate nõuete täitmise üle.

§ 108. Riikliku järelevalve erimeetmed

Korrakaitseorgan võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitse seaduse §-des 30, 31, 32, 45, 49, 50 ja 51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitse seaduses sätestatud alusel ja korras.

§ 109. Riikliku järelevalve erisused

(1) Keskkonnainspeksioon võib tähistatud kinnisasjale siseneda valdaja või muu õigustatud isiku juuresolekuta, kui:

- 1) see on vajalik olulise ohu väljaselgitamiseks või tõrjumiseks ja nimetatud isikute kaasamisega kaasneks viivitus, mis seaks ohtu meetme kohaldamise eesmärgi saavutamise, või
- 2) valdusesse sisenemise eesmärk on tagada läbipääs teisele kinnisasjale või veekogule.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud alusel valdusesse sisenemisest ei pea Keskkonnainspeksioon hiljem valdajat teavitama, kui pärast sisenemist ei tehtud valduses järelevalve- või süüteomenetluse toiminguid.

§ 110. Vahetu sunni kasutamine

Keskkonnainspeksioonil on lubatud kasutada füüsilist jõudu korrakaitse seaduses sätestatud alusel ja korras.

§ 111. Sunniraha määr

(1) Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras rakendatava sunniraha ülemmäär 32 000 eurot.

(2) Kaevandamismahu aruande või kaevandatud maa ja selle korrastamise kohta koostatud aruande tähtpäevaks esitamata jätmise korral on sunniraha ülemmäär 640 eurot.

(3) Uuritud või kaevandatud maa korrastamise tööde alustamata jätmise eest või korrastamisnõuete täitmata jätmise eest on sunniraha ülemmäär 3200 eurot uuringuruumi ja uuringuruumi teenindusala või mäeeraldise ja mäeeraldise teenindusmaa ühe hektari kohta.

(4) Korrastamiskohustuse üleminekul käesoleva seaduse § 85 kohaselt kinnisasja omanikule on uuritud või kaevandatud maa korrastamise tööde alustamata jätmise või korrastamisnõuete täitmata jätmise eest sunniraha ülemmäär 3200 eurot uuringuruumi ja uuringuruumi teenindusala või mäeeraldise ja mäeeraldise teenindusmaa kinnisasja piiresse jääva osa ühe hektari kohta.

§ 112. Keskkonnakahju hüvitamine

(1) Keskkonnale tekitatakse käesoleva seaduse tähenduses kahju, kui esineb vähemalt üks järgmistest põhjustest:

- 1) kaevandatakse maavara või maavarana arvele võtmata loodusliku kivimi, setendi, vedeliku või gaasi looduslikku lasundit ilma nõutava loata;
- 2) kaevandamise käigus muudetakse kasutamiskõlbmatuks maavara, välja arvatud juhul, kui see on vajalik inimese tervise või vara kaitseks või negatiivse keskkonnamõju vähendamiseks või vältimiseks;
- 3) kaevandamise lõpetamisega muudetakse kasutamiskõlbmatuks maavara, välja arvatud kaevandamisloa andja määratud ulatuses, mis on vajalik negatiivse keskkonnamõju vältimiseks või vähendamiseks;
- 4) maapõue kasutatakse ainult mulla maapõuest eemaldamise eesmärgil;
- 5) saastatakse maapõue;
- 6) kaevandamisel tekkinud põlengus maavara hävib või muutub kasutamiskõlbmatuks;
- 7) kaevandamise käigus ületatakse kaevandamisloaga lubatud maksimaalset aastamäära, mis on vajalik keskkonnanõuete täitmiseks;
- 8) kaevandamisega põhjustatakse pinnase soostumist või maa- ja metsakahjustusi.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3, 6 ja 7 nimetatud juhtudel arvutatakse keskkonnale tekitatud kahju kaevandatud või kasutamiskõlbmatuks muudetuga samaväärse maavara kaevandamisõiguse tasu kümnekordse määra suuruse summana.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 4 nimetatud juhul arvutatakse keskkonnale tekitatud kahju maavara kohta kehtestatud kõrgeima kaevandamisõiguse tasu kahekümnekordse summana.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 5 ja 8 nimetatud juhul on keskkonnakahju võrdne saastatud maapõueosa kahjutustamise või tekitatud kahjustuste kõrvaldamise maksumusega.

(5) Keskkonnakahju hüvitab keskkonda kahjustanud isik.

(6) Keskkonnakahju nõuab sisse Keskkonnainspeksioon. Kahjuhüvitis kantakse riigieelarvesse.

9. peatükk Vastutus

§ 113. Üldgeoloogilise uurimistöö ja geoloogilise uuringu ebaseaduslik tegemine

(1) Üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu loata tegemise eest, kui luba on nõutav, või tegemise eest loa nõudeid rikkudes – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 114. Kaevandamisloata kaevandamine

(1) Maavara või maavarana arvele võtmata kivimi, setendi, vedeliku või gaasi loata kaevandamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 115. Põlevkivi kaevandada lubatud koguse ületamine

(1) Põlevkivi kaevandada lubatud koguse ületamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 116. Kaevandamisprojekti nõuete eiramine

(1) Kaevandamisprojekti nõuete eiramise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 117. Kaevandamisloa nõuete rikkumine

(1) Kaevandamisloa nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 118. Kaevandamise ohutusnõuete rikkumine

(1) Kaevandamise ohutusnõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 119. Kaevisel loata võõrandamine ja kasutamine väljaspool kinnisasja

(1) Ehitamisel, maaparandushoiutöödel, maaparandussüsteemi ehitamisel või põllumajandustöödel üle jääva kaevisel Keskkonnaameti loata võõrandamise või väljaspool kinnisasja kasutamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 120. Maavara ja maavarana arvele võtmata kivimi ning setendi loata transportimine sama isiku teisele kinnisasjale

Maavara või maavarana arvele võtmata kivimi või setendi Keskkonnaameti loata sama isiku teisele kinnisasjale transportimise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

§ 121. Katendi ja mäeeraldise teenindusmaalt looduslikust seisundist eemaldatud maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi loata võõrandamine ning väljaspool mäeeraldist kasutamine

(1) Pealmaakaevandamisel eemaldatava maavara katendi või mäeeraldise teenindusmaalt looduslikust seisundist eemaldatud maavara või maavarana arvele võtmata kivimi või setendi Keskkonnaameti loata võõrandamise või väljaspool mäeeraldist ladustamise või kasutamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 122. Maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi loata võtmine

(1) Maavara või maavarana arvele võtmata kivimi või setendi loata võtmise eest, kui luba on nõutav, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 123. Maavara või maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise loa nõuete rikkumine

(1) Maavara või maavarana arvele võtmata kivimi või setendi võtmise loa nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 124. Maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise ohutusnõuete rikkumine

(1) Maavara või maavarana arvele võtmata kivimi või setendi võtmise ohutusnõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 125. Mullakaitseõuete rikkumine

(1) Mullakaitseõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 126. Süsinikdioksiidi ebaseaduslik maapõues säilitamine

(1) Süsinikdioksiidi maapõues säilitamise eest kogumahu 100 000 tonni ja enam või süsinikdioksiidi maapõues säilitamise eest kogumahu alla 100 000 tonni, kui see ei toimu teadusuuringute ja arendustegevuse raames või uute toodete ja protsesside katsetamise eesmärgil, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 127. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 113–115, 117, 119–123, 125 ja 126 sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Keskkonnainspeksioon.

(2) Käesoleva seaduse §-des 116, 118 ja 124 sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.

[RT I, 12.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

10. peatükk Rakendussätted

§ 128. Enne käesoleva seaduse jõustumist antud üldgeoloogilise uurimistöö lubade, uuringulubade, maavara kaevandamise lubade ja maa-ainese kaevandamise lubade kehtivus

Enne käesoleva seaduse jõustumist antud üldgeoloogilise uurimistöö load, uuringuload, maavara kaevandamise load ja maa-ainese kaevandamise load kehtivad nendes märgitud kehtivusaja lõpuni või nende kehtetuks tunnistamiseni.

§ 129. Seaduse kohaldamine enne käesoleva seaduse jõustumist antud üldgeoloogilise uurimistöö lubadele, uuringulubadele, maavara kaevandamise lubadele ja maa-ainese kaevandamise lubadele

Enne käesoleva seaduse jõustumist antud üldgeoloogilise uurimistöö lubadele, uuringulubadele, maavara kaevandamise lubadele ja maa-ainese kaevandamise lubadele kohaldatakse käesoleva seaduse sätteid. Kuni loodusliku kivimi, setendi, vedeliku või gaasi lasundi või selle osa maavarana arvele võtmiseni kohaldatakse selle looduslikust seisundist eemaldamiseks antud maa-ainese kaevandamise lubadele maavara kaevandamise lubade kohta sätestatud nõudeid, käsitades kaevandatavat materjali täitepinnasena.

§ 130. Enne käesoleva seaduse jõustumist esitatud üldgeoloogilise uurimistöö loa, uuringuloa ja kaevandamisloa taotluse menetlemine

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist esitatud üldgeoloogilise uurimistöö loa, uuringuloa ja kaevandamisloa taotlusi menetletakse edasi käesoleva seaduse, sealhulgas käesolevast seadusest tulenevate menetlusõigusnormide alusel.

(2) Enne käesoleva seaduse jõustumist esitatud üldgeoloogilise uurimistöö loa, uuringuloa ja kaevandamisloa taotlustele kohaldatakse taotluse menetluse võtmise ajal kehtinud menetlusõigusnorme, kui käesoleva seaduse jõustumise ajaks on selles menetluses algatatud keskkonnamõju hindamine või loa andja on andnud eelhinnangu tegevuse olulise keskkonnamõju kohta.

(3) Käesoleva seaduse jõustumise ajal pooleli olevad Keskkonnaministeeriumi menetlused üldgeoloogilise uurimistöö loa, uuringuloa ja kaevandamisloa andmiseks viib lõpule Keskkonnaamet.

§ 131. Enne käesoleva seaduse jõustumist esitatud taotluste alusel liiva, meremuda ja savi kaevandamise loa andmine

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist esitatud kaevandamisloa taotluste alusel antakse liiva, meremuda või savi kaevandamise luba kuni 30 aastaks, kui luba taotletakse kaevandamiseks liiva-, meremuda- või savimaardlas, mis oli taotluse esitamise ajal üleriigilise tähtsusega.

(2) Kui enne käesoleva seaduse jõustumist esitatud liiva, meremuda või savi kaevandamise loa taotluse menetlemisel selgub, et maavara ei ole võimalik käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud aja jooksul

ammendada ja järele jääva maavara kasutamine teise kaevandamisloa alusel on majanduslikult ebaotstarbekas, on loa andjal õigus anda luba kuni viie aasta võrra pikemaks ajaks.

§ 132. Enne käesoleva seaduse jõustumist esitatud taotluste alusel turba kaevandamise loa andmine

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist esitatud turba kaevandamise loa taotlusele, mille menetluses on loa andja algatanud käesoleva seaduse jõustumise ajaks keskkonnamõju hindamise või andnud eelhindangu tegevuse olulise keskkonnamõju kohta, ei kohaldata käesoleva seaduse § 45 lõikeid 1 ja 2.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse alusel antakse kaevandamisloa turba kaevandamise aastamäära piires, välja arvatud juhul, kui luba taotletakse kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalale.

§ 133. Käesoleva seaduse §-de 61 ja 63 rakendamine

(1) Käesoleva seaduse § 61 lõikes 1 nimetatud käskkirja kehtestab käesoleva seaduse § 61 lõikes 2 sätestatud arvutusmeetodikat järgides valdkonna eest vastutav minister kolme kuu jooksul arvates käesoleva sätte jõustumise ajal kehtiva põlevkivi kaevandamise aastamäära muutmisest.

(2) Kuni käesoleva seaduse § 61 lõike 1 alusel käskkirja kehtestamiseni loetakse:

1) käesoleva seaduse § 61 lõikes 1 nimetatud käskkirjaks maapõueseaduse (RT I 2004, 84, 572) § 42 lõike 3 alusel (23.11.2008 redaktsioonis) 2009. aastal kehtinud põlevkivi kaevandamise lubadele kantud maksimaalse aastamäära proportsionaalseks vähendamiseks kehtestatud käskkiri (edaspidi *2009. aasta käskkiri*);

2) 2009. aasta käskkirja kohaselt vähendatud maksimaalne aastamäär kaevandamisloa omaja kohta käesoleva seaduse § 61 lõike 1 alusel määratud põlevkivi kaevandamise loa omaja poolt kasutatavaks põlevkivi kaevandamise aastamäära osaks.

(3) Käesoleva seaduse § 63 rakendamisel võetakse käesoleva seaduse jõustumisele eelnenud aastate osas põlevkivi kaevandamise aastamäärana arvesse maapõueseaduses (RT I 2004, 84, 572) kehtestatud põlevkivi aastane kaevandamismäär.

(4) Põlevkivi kaevandamise aastamäärast vähem kaevandatud põlevkivi koguste arvestus algab 2009. aasta 1. jaanuarist.

(5) Käesoleva seaduse § 61 lõikes 2 nimetatud arvutuse tegemisel võetakse ainult ühte põlevkivi kaevandamise luba omava isiku põlevkivi kaevandamise loale kantud maksimaalse aastamäärana arvesse enne 2009. aasta käskkirja kehtestamist tema põlevkivi kaevandamise loale kantud maksimaalne aastamäär.

§ 134. Enne käesoleva seaduse jõustumist vastutava spetsialistina tegutsenud isiku kvalifikatsiooninõuded

(1) Kui isikul on kaevandamiseseaduse alusel antud pädevustunnistus, tõendab see isiku kompetentsuse vastavust käesolevas seaduses sätestatud nõuetele.

(2) Kaevandamiseseaduse alusel antud vastutava spetsialisti pädevustunnistus kehtib kuni sellel märgitud kehtivusaja lõpuni.

§ 135. Enne käesoleva seaduse jõustumist toime pandud teo kvalifitseerimine

Tegu, mille isik on toime pannud enne käesoleva seaduse jõustumist ja mis on vääртеona karistatav ka käesoleva seaduse alusel, kvalifitseeritakse käesolevas seaduses vääртеokoosseisu ette nägeva paragrahvi järgi.

§ 136.–§ 149.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 150. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2017. aasta 1. jaanuaril.

(2) Käesoleva seaduse § 137 punktid 5, 8 ja 9 jõustuvad üldises korras.

(3) Käesoleva seaduse § 138 punktid 14 ja 15 jõustuvad 2018. aasta 1. jaanuaril.

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/21/EÜ kaevandustööstuse jäätmete käitlemise ja direktiivi 2004/35/EÜ muutmise kohta (ELT L 102, 11.04.2006, lk 15–34); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 05.06.2009, lk 114–135).